Meeting Book: Vennesla kontrollutvalg (07.05.2019)

# Vennesla kontrollutvalg

Date: 2019-05-07T14:00:00

Location: Herredshuset, Sal 2

Note:

# Saksliste

## Møteinnkalling

2/19 Godkjenning av møteinnkalling 07.05.2019 3

## Møteprotokoll

2/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 19.03.2019 4

## Saker til behandling

10/19 Årsrapport 2018 skatteoppkreveren i Vennesla kommune 18

11/19 Årsregnskap og årsmelding 2017 Vennesla kommune 48

12/19 Status i arbeidet med sikring og tilrettelegging av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde 53

13/19 Orientering fra revisor 07.05.2019 109

14/19 Eventuelt 07.05.2019 110

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00139-8
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
| --- | --- |
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Godkjenning av møteinnkalling 07.05.2019

## Forslag fra sekretariatet:

Møteinnkallingen godkjennes.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00139-9
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Godkjenning av protokoll fra møtet 19.03.2019

## Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møtet 19.03.2019 godkjennes.

Vedlegg:

- Protokoll Vennesla kontrollutvalg 19.03.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

# Møteprotokoll

## Vennesla kontrollutvalg

| | |
|---|---|
| Dato: | 19.03.2019 kl. 14:00 |
| Sted: | Herredshuset, Sal 2 |
| Arkivsak: | 19/00139 |
| Til stede: | Oddbjørn Hagen (leder), Bente Synøve Laland, Tor Robert Robstad, Nina Schei Ledang, Jørund Sagedal |
| Møtende varamedlemmer: | |
| Forfall: | |
| Andre: | Revisjonssjef Tor Ole Holbek<br>Ass. Revisjonssjef Monica Harsvik Smith-Tønnessen<br>Organisasjonssjef Heidi Engestøl sak 5-7/19 |
| Protokollfører: | Sander Haga Ask |


| Sakskart | | | Side |
|---|---|---|---|
| | | **Møteinnkalling** | |
| 1/19 | 19/00139-1 | Godkjenning av møteinnkalling 19.03.2019 | 3 |
| | | **Møteprotokoll** | |
| 1/19 | 19/00139-2 | Godkjenning av protokoll fra møtet 20.11.2018 | 4 |
| | | **Saker til behandling** | |
| 1/19 | 19/02920-2 | Årsrapport 2018 skatteoppkreveren i Vennesla kommune | 5 |
| 2/19 | 19/03894-1 | Samordnet kalender for tilsyn og forvaltningsrevisjon 2019 - | 6 |

| | | Vennesla kommune | |
|---|---|---|---|
| 3/19 | 19/02891-1 | Vennesla kontrollutvalg årsmelding 2018 | 7 |
| 4/19 | 19/02890-1 | Revisors egenvurdering av uavhengighet 2019 | 8 |
| 5/19 | 19/03878-1 | Rutiner og praksis for utlysninger og ansettelser i Vennesla kommune | 9 |
| 6/19 | 19/04319-1 | Arbeidet med heltidskultur i Vennesla kommune | 10 |
| 7/19 | 17/04387-4 | Orientering om ny varslingsrutiner i Vennesla kommune | 11 |
| 8/19 | 19/00145-1 | Orientering fra revisor 19.03.2019 | 12 |
| 9/19 | 19/00146-1 | Eventuelt 19.03.2019 | 13 |

Vennesla, 19.03.2019

Oddbjørn Hagen
Kontrollutvalgsleder

Sander Haga Ask
Sekretær

**Møteinnkalling**

## 1/19 Godkjenning av møteinnkalling 19.03.2019

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 1/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Møteinnkallingen godkjennes.

**Møtebehandling**

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Møteinnkallingen godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

**Møteprotokoll**

## 1/19 Godkjenning av protokoll fra møtet 20.11.2018

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 1/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møtet 20.11.2018 godkjennes.

**Møtebehandling**

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Protokoll fra møtet 20.11.2018 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

**Saker til behandling**

## 1/19 Årsrapport 2018 skatteoppkreveren i Vennesla kommune

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 1/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar årsrapport og årsregnskap 2018 for skatteoppkreveren samt kontrollrapport fra skatteetaten til orientering.

**Møtebehandling**
Kontrollutvalget gikk igjennom skatteoppkreveren årsrapport.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Saken utsettes til neste møte.

Man innhenter rapport fra skatteetaten av 27.04.18 og skatteoppkrevers svar av 16.05.18 og inviterer skatteoppkrever til neste møte for å orientere.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

**Vedtak**
Saken utsettes til neste møte.

Man innhenter rapport fra skatteetaten av 27.04.18 og skatteoppkrevers svar av 16.05.18 og inviterer skatteoppkrever til neste møte for å orientere.
[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 2/19 Samordnet kalender for tilsyn og forvaltningsrevisjon 2019 - Vennesla kommune

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 2/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

**Møtebehandling**
Kontrollutvalget gikk igjennom de aktuelle tilsynene for Vennesla kommune.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 3/19 Vennesla kontrollutvalg årsmelding 2018

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 3/19 |

### Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret:

Kommunestyret tar Vennesla kontrollutvalg sin årsmelding for 2018 til orientering.

**Møtebehandling**
Kontrollutvalget gikk igjennom forslag til årsmelding for 2018.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Kontrollutvalget innstiller til kommunestyret:

Kommunestyret tar Vennesla kontrollutvalg sin årsmelding for 2018 til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 4/19 Revisors egenvurdering av uavhengighet 2019

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 4/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar revisors egenvurdering av uavhengighet til orientering.

**Møtebehandling**
Revisor la frem uavhengighetserklæringene for 2019.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Kontrollutvalget tar revisors egenvurdering av uavhengighet til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 5/19 Rutiner og praksis for utlysninger og ansettelser i Vennesla kommune

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 5/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

**Møtebehandling**
Organisasjonssjef Heidi Engestøl orienterte om rutiner og praksis for utlysninger og ansettelser i Vennesla kommune, og svarte på spørsmål.

Møtet ble enstemmig vedtatt lukket jf. kommuneloven §31 pkt. 3 under deler av saken.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

**Vedtak**
Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 6/19 Arbeidet med heltidskultur i Vennesla kommune

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 6/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

**Møtebehandling**
Organisasjonssjef Heidi Engestøl orienterte arbeidet med heltidskultur i Vennesla kommune og svarte på spørsmål.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 7/19 Orientering om ny varslingsrutiner i Vennesla kommune

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 7/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar de reviderte varslingsrutinene til orientering.

**Møtebehandling**
Organisasjonssjef Heidi Engestøl orienterte om de nye varslingsrutinene og hvilke endringer som var gjort. Hun svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget anmoder om at det utarbeides en egen årsmelding om aktiviteten i varslingsgruppa som presenteres for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget tar de reviderte varslingsrutinene til orientering og oversender saken til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret tar de nye varslingsrutinene til orientering.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

**Vedtak**
Kontrollutvalget anmoder om at det utarbeides en egen årsmelding om aktiviteten i varslingsgruppa som presenteres for kontrollutvalget.

Kontrollutvalget tar de reviderte varslingsrutinene til orientering og oversender saken til kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret tar de nye varslingsrutinene til orientering.
[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 8/19 Orientering fra revisor 19.03.2019

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 8/19 |

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

**Møtebehandling**
Ass. Revisjonssjef Monica Harsvik Smith-Tønnessen orienterte om:

- Arbeidet med revideringen av årsregnskapet.
- At Vennesla kommune er plukket ut av direktoratet for tilsyn med registreringen av funksjonshemmede

Revisjonssjef Tor Ole Holbek orienterte om arbeidet med forvaltningsrevisjonen om barnevernet.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

## 9/19 Eventuelt 19.03.2019

| Behandlet av | Møtedato | Saksnr |
|---|---|---|
| 1 Vennesla kontrollutvalg | 19.03.2019 | 9/19 |

### Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

**Møtebehandling**

1. Referatsaker
    a. Temark sin vårkonferanse 26.04.2019 i Arendal
    Kontrollutvalget melder seg på hvis de ønsker å gå.
    b. FKT fagkonferanse 4-5. juni i Kristiansand
    Kontrollutvalget sier ifra til sekretariatet hvis de ønsker å gå.
    c. Kontrollutvalget sak 24/18 *Vennesla kommune sin bruk av boligstiftelser* behandlet i kommunestyret 13.12.2018
    d. Kontrollutvalget sak 22/18 *Orientering om saksbehandling av startlån i Husbanken* behandlet i kommunestyret 13.12.2018 og 14.02.2019
    e. Høring ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift
    Kontrollutvalget diskuterte høringsnotatet fra KMD. Kontrollutvalget ønsker ikke avgi noen egen høringsuttalelse.
2. Neste møte blir 07.05.2019 kl. 14.00
3. Eventuelt
    a. Kontrollutvalget ønsker en orientering om kommunens arbeid med inkluderende arbeidsliv og inkluderende kommune.
    b. Kontrollutvalget diskuterte oppslag i Fædrelandsvennen om Drivenesøya og om kommunens oppfølging av saken. Utvalget ønsker å be administrasjonen orientere om saken i kommende møte.

**Votering**
Enstemmig for forslag til vedtak.

**Vedtak**
Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02920-5
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Årsrapport 2018 skatteoppkreveren i Vennesla kommune

## Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar årsrapport og årsregnskap 2018 for skatteoppkreveren samt kontrollrapport fra skatteetaten til orientering.

## Saksopplysninger:

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av «instruks for skatteoppkrever» av 8. april 2014. Skatteoppkreveren skal utarbeide en årsrapport som skal omtale alle ansvarsområder angitt i skatteoppkreverinstruksen, dvs. skatteoppkreverens virksomhet, skatteregnskapet, innfordring av krav og arbeidsgiverkontrollen.

Skatteoppkreveren er organisatorisk underlagt økonomisjefen og faglig underlagt skatteetaten. Skatteoppkreverkontoret består av 1,8 stillingshjem.er fordelt på skatteoppkreveren i 100% og to saksbehandlere i 40% stilling. 0,2 stillingshjemler går skatteoppkreverfunksjonen for Iveland kommune. Skatteoppkreverkontoret omfatter kommunene Iveland og Vennesla. Skatteoppkrever vurderer selv kompetansen på kontoret til å være tilfredsstillende med personell med lang erfaring i både innfordring og skatteregnskap. Arne Strandberg var skatteoppkrever frem til 31.08.2018 og fra samme dato tiltrådte Gisle F. Espeland stillingen.

Årsrapporten viser en økning i skatteinntektene for Vennesla kommune (kommunens andel) fra 2017 til 2018 på 7,85 %. Kommunens totale skatteinngang ble i 2018 på kr. 329 485 936. Kommunen hadde selv budsjettert med en økning på 2,39%.

Skatteoppkreveren i Vennesla er med i den interkommunale arbeidsgiverkontrollen i Agder. Det ble i 2018 gjennomført 23 kontroller som utgjør 5,2 % antall leverandører av LTO i kommunen**.** Resultatkravet for avholdte arbeidsgiverkontroller var for 2018 satt til 5%.

Skatteetaten gjennomførte en stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen og avla rapport 27.04.2018. Av rapporten ble skatteoppkreverkontoret gitt tre pålegg.

- Det pålegges skatteoppkrever å følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende retningslinje.
- Det pålegges skatteoppkrever å følge opp gjeldende retningslinjer og veiledning for intern kontroll av manuell endring av bankkonto.

- Det pålegges skatteoppkrever å utarbeide og ajourholde rutiner i henhold til gjeldende retningslinjer.

Skatteoppkreveren skriver i sin årsrapport at skatteoppkrever vil følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende regelverk, praksisen skal ha blitt endret slik at det nå alltid er to personer involvert ved manuell registrering av bankkonti, og man høsten har ajourført rutinebeskrivelsene og at arbeidet i det store og hele er ferdigstilt. Noen rutiner er ikke blitt gjennomlest og godkjent av skatteoppkrever når årsrapporten ble skrevet.

Skatteetaten har ansvaret for å avklare at skatteoppkreverfunksjonen utøves tilfredsstillende i henhold til gjeldende regelverk på følgende områder:

- Internkontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Skatteoppkreveren har fått pålegg fra skatteetatens kontroll om å:

- ajourføre og utarbeide flere lokale rutiner i henhold til gjeldende retningslinjer
- følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende retningslinjer.
- Følge gjeldende retningslinjer og veiledning for intern kontroll ved manuell endring av bankkonto.

Det fremgår av skatteoppkreverens årsrapport at påleggene er etterkommet. Ut over de gitte påleggene og basert på de kontrollene som skattekontoret/skatteetaten har gjennomført, finner de at skatteoppkreverfunksjonen har utført sin virksomhet i det alt vesentlige i samsvar med gjeldende regelverk. Skatteetatens/skattekontorets kontrollrapport vedrørende skatteoppkreverfunksjonen i Vennesla kommune er vedlagt saken. Vedlagt følger også rapport fra stedlig kontroll utført av skatteetaten og skatteoppkreverens tilsvar på rapporten.

Årsrapport og årsregnskapet for 2018 fra skatteoppkreveren i Vennesla kommune, samt kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Vennesla kommune legges frem for kontrollutvalget til orientering. Skatteoppkrever Gisle Espeland vil i møtet orientere om årsrapporten samt påleggene gitt av skatteetaten etter den stedlige kontrollen.

Vedlegg:

- Årsrapport 2018 Skatteoppkreveren i Vennesla kommune
- Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen
- Rapport av 27.04.2018 frå stedlig kontroll og tilsvar fra skatteoppkreveren.

Vennesla kommune

# Årsrapport for 2018

# Skatteoppkreveren i Vennesla kommune

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet 3
1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse ..... 3
1.2 Internkontroll ..... 4
1.3 Skatteutvalg ..... 4
1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen ..... 5
2. Skatteregnskapet ..... 5
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet ..... 5
2.2 Vurdering av skatteinngangen ..... 6
2.3 Margin ..... 6
3. Innfordring av krav ..... 8
3.1 Restanseutviklingen ..... 8
3.2 Innfordringens effektivitet ..... 10
3.3 Særnamskompetanse ..... 12
4. Arbeidsgiverkontroll ..... 12
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen ..... 12
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller ..... 13
4.3 Resultater fra kontrollene ..... 13
4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten ..... 13
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører ..... 13
4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak ..... 13

# 1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

Skatteoppkreverne skal i henhold til Skatteoppkreverinstruksen § 2-9 nr. 1 utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. I henhold til § 3-3 nr. 2 skal skatteoppkreveren også utarbeide et årsregnskap som vedlegges årsrapporten.

Årsrapporten skal omhandle hvordan oppgavene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll er ivaretatt ved skatteoppkreverkontoret.

## 1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse

### Organisering

Skatteoppkrever i Vennesla er også skatteoppkrever for Iveland kommune.

Skatteoppkreverkontoret opptar 1,8 stillingshjemler, hvorav 0,2 stillingshjemler benyttes til skatteoppkreverfunksjonen for Iveland. Skatteoppkrever er ansatt i full stilling og øvrige ressurser er delt mellom to saksbehandlere som henholdsvis da er ansatt i 40 % stilling. Den interkommunale arbeidsgiverkontrollen i Agder har de siste årene anslagsvis brukt en 50 % stilling til arbeidsgiverkontrollen for Vennesla. Skatteoppkrever er organisatorisk underlagt økonomisjefen og faglig underlagt skatteetaten. Økonomisjefen er skatteoppkrevers stedfortreder ved fravær.

Saksbehandlere ved kontoret har følgende arbeidsoppgaver:

- føring av skatteregnskapet.
- telefoninkasso, varsler, utleggstrekk, utlegg og lemping.
- daglig avstemming av bank.
- Arkivering.
- kundebehandling pr. telefon – e-post og ved besøk på kontoret.
- diverse andre oppgaver etter behov.

Arne Strandberg sluttet som skatteoppkrever den 31. august og Gisle F. Espeland tiltrådte i stillingen fra samme dato.

Strandberg går av med pensjon sommeren -19 og jobber frem til da i en 60 % stilling i økonomiavdelingen. Strandberg er en ressurs for skatteoppkreverkontoret, og bistår skatteoppkrever ved behov. Han har imidlertid nå også arbeidsoppgaver i økonomiseksjonen i kommunen som faller utenfor skatteoppkrevers arbeidsområde.
Hans bidrag på skatteområdet er i sin art betydelig, men det at det er snakk om et midlertidig arrangement og at hans arbeidsinnsats vanskelig lar seg tallfeste i en brøk gjør det lite hensiktsmessig å rapportere særskilt på Strandbergs arbeidsinnsats, ut over å slå fast at hans bidrag også etter hans avgang har vært betydelig og i stor grad redusert risiko og sårbarhet ved nevnte personellbytte.

Vennesla kommune bør i denne sammenheng også berømmes; det er fremsynt og klokt at kommunen er villig til på en slik måte å bidra med ressurser og slik bidra til å vesentlig redusere risiko i en situasjon hvor kontorets sårbarhet må antas å være forhøyet.

## Ressurser

For 2018 er det 1,6 årsverk ved skatteoppkreverkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen i Vennesla.

*Tabellen viser ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk per område*

| | Årsverk | %-andel fordelt |
|---|---|---|
| Skatteregnskap | 0,15 | 7,1 % |
| Innfordring | 1,30 | 62,0 % |
| Arbeidsgiverkontroll *(interkommunal)* | 0,55 | 26,1 % |
| Administrative oppgaver | 0,10 | 4,8 % |
| **SUM** | **2,10** | **100 %** |

## Vurdering av ressurssituasjon og kompetanse

Kontorets ressurssituasjon og kompetanse vurderes etter dette å være tilfredsstillende.

Ny skatteoppkrever har erfaring fra andre skatteoppkreverkontor og er utdannet jurist. Videre har kontoret én medarbeider som har lang regnskapserfaring og som har delt stilling slik at hun også jobber med kommuneregnskapet. Videre har én medarbeider bakgrunn fra privat inkasso. Denne siste har også ansvaret for den kommunale innfordringen da Vennesla kommune driver egeninkasso. Skatteoppkreverfunksjonen er videre organisert inn under, og deler kontorfellesskap, med økonomiavdelingen. Kontoret vurderes således å ha en erfaringsbakgrunn og –kompetanse som tilsier en god og forsvarlig oppgaveløsning; både med hensyn til skatteregnskap, innfordring og arbeidsgiverkontroll.

For å imøtekomme krav til dobbel signatur på enkelte utbetalinger og arbeidsoppgaver, samt avhjelpe kontorets sårbarhet, har ytterligere to personer i økonomiavdelingen blitt gitt fullmakt til å godkjenne utbetalinger i bank.

## *1.2 Internkontroll*

Skatteoppkrever skal sørge for at kontoret har en tilfredsstillende internkontroll jfr. skatteoppkreverinstruksen § 2-5. Det er utarbeidet rutinebeskrivelser ved kontoret, og i tillegg benyttes rutinebeskrivelser som finnes i skatteregnskapet Sofie, samt rutinebeskrivelser som er utarbeidet av skatteetaten. Skatteoppkrever er av den oppfatning at ressursbruken er effektiv, og vi tilstreber oss på å oppnå de fastsatte resultatkrav.

Skattekontoret har i skriv av 27.04.2018 gitt pålegg om revisjon og oppdatering av rutinebeskrivelser. Denne er nå i det vesentligste gjennomført, dog slik at en del av endrede rutiner enda ikke er gjennomlest og endelig godkjent av undertegnede.

## *1.3 Skatteutvalg*

Det er ikke oversendt saker til skatteutvalget i 2018.

### *1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen*

Skattekontoret har gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen, jf. rapport datert 27.04.2018.

Skatteoppkreverkontoret er av skattekontoret gitt følgende pålegg:

> **«4.1.1 Oppfølging av herreløse poster**
>
> Det pålegges skatteoppkrever å følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende retningslinje.»

Skattekontoret bemerket at arbeidet med herreløse poster ikke var tilstrekkelig dokumentert i SOFIE. Skatteoppkrever har i brev av 16.05.2018 medelt at kontoret heretter vil følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende regelverk.

> **«4.1.2. Manuell endring av bankkonto**
>
> Det pålegges skatteoppkrever å følge opp gjeldende retningslinje og veiledning for intern kontroll av manuell endring av bankkonto.»

Pålegget hadde sin bakgrunn i at manuell endring av bankkonto ikke var i henhold til gjeldende retningslinjer da det ikke var en saksbehandler nr. 2 som etterkontrollerte at det er registrert riktige opplysninger i SOFIE.

Skatteoppkrever har i brev av 16.05.2018 informert om endring i praksis slik at det nå alltid er to personer involvert ved manuell registrering av bankkonti.

> **«4.1.3 Ajourhold og utarbeidelse av rutiner**
>
> Det pålegges skatteoppkrever å utarbeide og ajourholde rutiner i henhold til gjeldende retningslinjer.»

Pålegget hadde sin bakgrunn i at daværende rutiner ikke var tilstrekkelig ajourført, samt at det manglet rutinebeskrivelser på noen områder.

Skatteoppkrever har i tilsvar av 16.05.2016 opplyst at «rutinebeskrivelsene vil bli ajourført utover høsten, og de rutinebeskrivelsene vi mangler vil bli tatt først».
Arbeidet med rutiner har i løpet av høsten blitt gitt prioritet slik at arbeidet i det store og hele er ferdigstilt; noen rutiner er enda ikke gjennomlest og godkjent av skatteoppkrever.

## 2. Skatteregnskapet

Skatteoppkreverens arbeid med skatteregnskapet innbefatter regnskapsføring, regnskapsavleggelse, behandling av inn- og utbetalinger, krav, periodisk oppgjør og fordeling til skattekreditorene.

### *2.1 Avleggelse av skatteregnskapet*

Skatteoppkreveren bekrefter at skatteregnskapet for 2018 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

## *2.2 Vurdering av skatteinngangen*

Det vedlagte årsregnskapet viser skatteinngangen for regnskapsåret 2018.

### Total skatte- og avgiftsinngang i forhold til foregående regnskapsår

Total skatte- og avgiftsinngang for 2018 var kr. 1 400 883 781 mot henholdsvis kr. 1 335 846 136 for 2017. Dette utgjør en total vekst på 65 037 646,- målt i kroner og 4,87 målt i prosent.

Skatte- og avgiftsinngangen ble i 2018 fordelt slik:

| | 2018 | 2017 | Endring (%) |
|---|---|---|---|
| Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift | 277 936 709 | 262 847 042 | 5,74 % |
| Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift | 337 900 630 | 326 521 683 | 3,48 % |
| Fordelt til Fylkeskommunen | 71 095 470 | 65 987 065 | 7,74 % |
| Fordelt til Staten | 394 412 209 | 376 840 438 | 4,66 % |
| Fordelt til kommunen | 327 485 936 | 303 649 906 | 7,85 % |
| Videresending plassering mellom kommuner | -7 947 171 | 0 | |

Posten «videresending – plassering mellom kommuner» skyldes en regnskapsteknisk føring i forbindelse med postering av naturressursskatt.

### Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

Kommunen hadde for 2018 budsjettert med en skatteinngang på kr. 310 919 000 som utgjorde en prosentvis økning på 2,39 % i forhold til skatteinngangen i 2017 som var på kr. 303 649 906.

Kommunens andel av skatteinngangen for 2018 ble kr. **327 485 936**. Dette utgjør en prosentvis vekst på **7,85 %**.

## *2.3 Margin*

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal skatteoppkrever holde tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin for kommende skatteoppgjør. Marginen skal brukes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning. Når det blir avsatt for mye margin, blir overskytende marginavsetning fordelt til skattekreditorene i november måned hvert år. Er det for lite avsatt margin, må skattekreditorene tilbakebetale til skatteoppkrever.

Kommunestyret i Vennesla har vedtatt en marginsats på 11 %.

Tabellen under viser marginavsetning for inntektsårene 2017 og 2018.

| | per 31.10.2018 (inntektsåret 2017) | per 31.12.2018 (inntektsåret 2018) |
|---|---|---|
| Innestående margin | 5 029 626 | 81 545 088 |
| For mye avsatt margin | 5 029 616 | |
| For lite avsatt margin | | |
| Prosentsats | 11 % | 11 % |

## Kommentarer til marginavsetningen

Marginavsetningen ble hevet fra 10 % til 11 % fra og med inntektsåret 2012. For årene 2012-2014 ble det fortsatt avsatt for lite margin, men årene 2015 og 2016 er det avsatt for mye margin. For mye avsatt margin utgjorde for 2016 vedkommende kr. 7 499 289. Overskytende marginavsetning har med andre ord blitt redusert med en tredel siden 2016. Skatteoppkrever uttalte for i sin årsrapport for 2017 at han ville vil se an resultatet fra 2017 før det eventuelt ble fremmet forslag for kommunestyret på å endre marginavsetningen. Resultatet viser at det var en riktig vurdering og dagens marginavsetning vurderes å være hensiktsmessig.

Det bør i denne sammenheng påpekes at det for skattekreditorenes vedkommende mht. planlegging og likviditet vil være en betydelig større utfordring å måtte dekke inn et underskudd enn å få fordelt overskytende etter avsluttet skatteoppgjør i november. Et uforholdsmessig stort underskudd kan skape likviditetsutfordringer også i skatteregnskapet som i ytterste konsekvens kan medføre behov for tilførsel av likvider i form av kortsiktige lån. Det er på denne bakgrunn forsvarlig og ønskelig å ha et mindre overskudd på marginavsetningen.

# 3. Innfordring av krav

I henhold til skatteoppkreverinstruksen § 4-3 skal innfordring iverksettes uten unødig opphold etter forfall, og gjennomføres etter en helhetlig vurdering. Ved vurdering av innfordringstiltak skal skatteoppkreveren legge avgjørende vekt på tiltak som enkeltvis eller samlet bidrar til at oppgjør kan skje hurtig og effektivt, samtidig som det overfor skyldner blir utvist den hensynsfullhet og varsomhet som forholdene tillater.

## *3.1 Restanseutviklingen*

### Totale restanser og berostilte krav

Tabellen viser totale restanser og berostilte krav for 2018 og 2017, samt endring fra i fjor for restanse og berostilte krav. Krav merket med rødt er skattearter hvor skatterestansene har økt i løpet av 2018.

| Skatteart | Restanse 31.12.2018 | Herav berostilt Restanse pr. 31.12.2018 | Restanse 31.12.2017 | Herav berostilt Restanse pr. 31.12.2017 | Endring, restanse Reduksjon (-) Økning (+) | Endring i berostilt Reduksjon (-) Økning (+) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Sum restanse pr. skatteart** | **41 223 282** | **3 069 082** | **61 295 728** | **3 171 736** | **- 20 072 446** | **- 102 654** |
| Arbeidsgiveravgift | 2 435 795 | - | 2 688 042 | - | - 252 247 | - |
| Artistskatt | - | - | - | - | - | - |
| Finansskatt | - | - | - | - | - | - |
| Forsinkelsesrenter | 4 231 503 | 16 167 | 4 003 769 | 112 113 | 227 734 | - 95 946 |
| Forskuddsskatt | - | - | 195 183 | - | - 195 183 | - |
| Forskuddsskatt, person | 4 448 988 | 66 000 | 4 913 855 | 66 000 | - 464 867 | - |
| Forskuddstrekk | 2 468 942 | - | 2 914 193 | - | - 445 251 | - |
| Gebyr | - | - | - | - | - | - |
| Innfordringsinntekter | 655 646 | 3 060 | 640 909 | 9 768 | 14 737 | - 6 708 |
| Inntekt av summarisk fellesoppgj. | - | - | - | - | - | - |
| Kildeskatt | - | - | - | - | - | - |
| Restskatt | 509 162 | - | 20 222 322 | -. | - 19 713 160 | - |
| Restskatt person | 25 326 070 | 2 983 855 | 25 126 402 | 2 983 855 | 199 668 | - |
| Tvangsmulkt | 1 147 176 | - | 591 053 | - | 556 123 | - |
| Sum restanse diverse krav | - | - | 1 783 | - | - 1 783 | - |
| Diverse krav | - | - | 1 783 | - | - 1 783 | - |
| **Sum restanse pr. skatteart, innkl. div.** | **41 223 282** | **3 069 082** | **61 297 511** | **3 171 736** | **- 20 074 229** | **- 102 654** |

### Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Skatterestansene har sunket fra kr. 61 295 728 pr. 31.12.2017 til kr. 41 223 282 pr. 31.12.2018. Skatterestansene er således redusert med kr. **20 072 446** i løpet av 2018. I årsrapport for 2017 ble det opplyst at ca. 20 000 000 av restansen skyldes at et foretak hadde en restanse for årene 2009, 2010 og 2011 og hvor skatteetaten hadde gitt utsettelse med betaling til saken var ferdigbehandlet. Denne saken er nå løst. Dette har medført en betydelig endring i restansesituasjonen.

Også foruten nevnte sak, må imidlertid restansesituasjonen vurderes å være tilfredsstillende. Tatt i betraktning økningen i skatteinngangen på 4,87 % har restansen for restskatt person økt med 0,79 % og forsinkelsesrenter har økt med 5,7 % (satsen for forsinkelsesrente er nå på 8,75 % dvs. at denne posten – alt annet likt – ikke kan forutsettes å vokse lineært med øvrig restanse opp mot veksten i skatteinngangen). Økning i restanse for innfordringsgebyr er i seg selv ikke utelukkende negativ da dette også tilsier en aktiv innfordring.

Restansen for tvangsmulkt har imidlertid nesten doblet seg i løpet av året. Det er i hovedsak foretak og personlig næringsdrivende som ilegges tvangsmulkt. Økningen må antas å skyldes delvis at det er snakk om et relativt nytt sanksjonsmiddel som en del næringsdrivende nok ikke i tilstrekkelig grad er kjent med, samt at innfordringen av tvangsmulkt er vanskeliggjort i det det ofte er foretak med lite eller ingen drift (såkalt sovende foretak) som ilegges dette. Personlige næringsdrivende som ilegges tvangsmulkt oppfyller videre i liten grad annen (foretaks-) lovgivning, har få verdier å ta beslag i og mangler i enkelte tilfeller de personlige forutsetningene for forsvarlig økonomihåndtering. Denne siste gruppen omfavner også en del personlige tragedier.

Det er avskrevet kr. 1 607 670 fordelt på 15 skatteytere og ettergitt kr. 48 436 fordelt på to skatteytere, totalt kr. 1 656 106. Dette er en betydelig nedgang fra 2017 hvor det ble avskrevet kr. 3 869 799. Noe av nedgangen kan årsaksforklares med at avskrivningen av skattekrav har blitt noe skjøvet på etter bytte av skatteoppkrever.
Brorparten av avskrivningene gjelder avskrivninger etter konkurs i foretak. Kr. 721 522 er imidlertid avskrivninger av personlig gjeld hvor hoveddelen av dette er avskrivning etter gjennomført gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

Total utliknet restskatt person for inntektsåret 2017 (som forfalt i 2018) var kr. 33 414 697 mot tilsvarende kr. 31 387 425 for inntektsåret 2016.

To personer skylder pr. årsskiftet over kr. 200 000 i restskatt for 2017. En av disse forventes å gjøre opp kravet i løpet av våren 2019.
Seks personer skylder restskatt for 2017 med beløp i intervallet 50 000 – 100 000. En del av disse personene har også øvrig restanse, disse skatteyterne kommer i mange tilfeller til å bruke lang tid på å få betalt sine restanser.

Skatteoppkrever berostiller i liten grad restanse, nedgangen skyldes at eldre krav er avskrevet eller betalt.

## Restanser eldre år

Tabellen viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene.

| Inntektsår | Sum restanse (debet) | Herav skatteart "Restskatt – person" |
|---|---|---|
| 2016 | 3 725 833 | 2 312 480 |
| 2015 | 2 123 479 | 1 229 712 |
| 2014 | 3 346 236 | 2 762 661 |
| 2013 – 19XX | 23 676 973 | ---------- |

## Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2018: 2.
Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2018: kr. 298.

Skatteoppkrever har gjennomgått rapporten *Restanseliste – forelda krav* dato t.o.m. 31.12.2018.

Restanseutviklingen er også for eldre års vedkommende allerede i stor grad allerede kommentert.

Mange av de eldre kravene er vanskelig å få krevd inn, da det er eldre skjønnslikninger og skattyterne har ingen eiendeler som det kan tas utlegg i. Flere skattytere har skatterestanser over flere år, og også til andre kommuner.

For enkelte av de eldre kravene er det nedlagt utleggstrekk, men det vil ta tid å få hele restansen nedbetalt. Noen eldre krav er under gjeldsordning. Skatteoppkrever går jevnlig gjennom samtlige krav, for å sjekke om det er noen endringer i skyldners inntekt, formue etc., slik at vi kan nedlegge utleggstrekk eller inndrive kravene ved utleggspant.

### *3.2 Innfordringens effektivitet*

Skatteoppkrever får hvert år resultatkrav fastsatt av skattekontoret. Fastsatte krav og måloppnåelse ved årsskiftet fremkommer i tabell nedenfor (tall i parentes angir inntektsår):

| Skatteart (år) | Restulatkrav | Resultat |
|---|---|---|
| Reststskatt person (2016) | 94,00 % | 92,53 % |
| Forskuddstrekk (2017) | 99,90 % | 99,98 % |
| Forskuddsskatt person (2017) | 99,10 % | 98,55 % |
| Forskuddsskatt upersonlig (2016) | 99,40 % | 100,00 % |
| Restskatt upersonlig (2016) | 98,50 % | 99,70 % |
| Arbeidsgiveravgift (2017) | 99,80 % | 99,86 % |

### Vurdering av resultatet pr. 31.12.2018

Som det kommer frem av overstående tabell hadde skatteoppkrever gjennomgående god måloppnåelse – bortsett fra målkravet innfordret «restskatt person 2018». Oppnådd mål for dette parameter var 92,53 % mot et resultatkrav på 94,00 %.

Totalt utliknet restskatt for inntektsåret 2016 var kr. 31 387 425. Pr. årsskiftet var det innbetalt totalt kr. 29 043 794. Det vil si at restansen for restskatt 2016 ved årsskiftet utgjorde kr. 2 312 480.

Skatteoppkrever har sikkerhet for kr. 465 393 og er i prosess med å oppnå dekning for dette kravet. Om beløpet trekkes ut av den øvrige restanse for inntektsåret, ville kontoret oppnådd målkravet.

Videre utgjør kr. 524 776 kr. av den aktive restansen skattegjeld for tre utenlandske skatteytere som har vært gjennom konkursbehandling etter mislykket næringsdrift. En del av disse har nå et ordinært arbeidsforhold, mens to mistenkes å ha flyttet tilbake til opprinnelsesland. Skatteoppkrever har sendt bistandsanmodning til vedkommende land for å avklare om disse har overført aktiva eller besitter verdier i hjemlandet. Forholdet er regulert av bi-/multilaterale

skatteavtaler med egne bestemmelser som gir mulighet til å innfordre skattekrav i hjemlandet med bistand fra innfordringsmyndighetene i vedkommende land.

Øvrig restanse, kr. 1 322 311, fordeler seg på 64 skatteyter hvorav en av disse alene skylder kr. 531 324,-.

For øvrig vurderes resultatene å være tilfredsstillende. Det ble åpnet 18 konkurser i kommunen i 2018. Oppnådde resultater vitner om at tapene knyttet til disse konkursene stort sett er innenfor hva som må forventes ut i fra folketall og antall foretak.

## Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

Antall utførte aktiviteter utført i 2018 er 7 029 fordelt på 1 746 skatteytere, mot 6 909 aktiviteter fordelt på 1735 skatteytere i 2017.

I 2018 ble det sendt 150 varsel om avholdelse av utleggsforretning jfr. tvfbl. § 7-10 (såkalte § 7-10 varsler). Det ble avholdt 85 utleggsforretninger. I 2017 ble det sendt 115 § 7-10 varsel og avholdt 87 utleggsforretninger.
Dersom det ved utleggsforretningen ikke avdekkes formuesgjenstander som kan tjene til dekning for skattekravene, vil resultatet være «intet til utlegg». Kravet vil i slike tilfeller være sikret mot foreldelse i 10 år, og skatteyter vil få en betalingsanmerkning. Skatteyter er i de fleste slike tilfeller teknisk konkurs, og det blir rutinemessig vurdert å begjære skatteyter konkurs. Det ble i 2018 registrert 38 «intet til utlegg» og sendt tre begjæringer om konkurs til tingretten. Av 87 gjennomførte utleggsforretninger i 2017 ble resultatet i 2017 57 «intet til utlegg». Det har med andre ord vært en betydelig forbedring i tilfeller hvor kravene har latt seg sikre ved utleggspant.

Skatteoppkrever benytter seg av telefoninkasso; dette er en effektiv måte å inndrive krav på en skånsom måte.

I tilfeller hvor skatteytere er lønnsmottakere, er ofte utleggstrekk det beste innfordringstiltaket. Dette innebærer at skatteoppkrever pålegger arbeidsgivere å trekke i lønnen til arbeidstakeren og betale dette inn til dekning av forfalte skattekrav. Dette er et skånsomt og effektivt verktøy i innfordringen.
Skatteoppkrever gjør i tilfeller hvor det legges ned trekk i lønn en alltid vurdering på hva som er nødvendig for skatteyter og hans families underhold og har kun anledning til å ta beslag i midler som overskyter lovbestemte minstesatser.
I 2018 ble det sendt 227 varsler om trekk i lønn. Det ble sendt pålegg om trekk i lønn i 158 tilfeller. Tilsvarende tall for 2017 var 287 varsler om trekk i lønn og 170 pålegg om trekk i lønn.
Reduksjonen skyldes ikke en redusert innsats fra skatteoppkrevers side. Innføringen av A-ordningen i 2015 medførte en betydelig effektivisering i arbeidet med utleggstrekk i det skatteoppkrever da hadde anledning til å finne nye arbeidsforhold etter hvert som disse ble rapportert inn i skatteoppkrevers systemer på månedlig basis. Trenden med færre utleggstrekk er en tendens som har forsterket seg de senere år – det må antas at raskere intervensjon fra skattemyndighetenes side mht. skatterestanser og lønnstrekk har hatt en oppdragende effekt på skatteytere i arbeidsforhold.

Det er sendt 37 varsler om tvangsdekning i 2018 mot 21 i 2017. Dette har nok sammenheng med at det er færre utleggsforretninger med «intet til utlegg». Skatteoppkrever har imidlertid hatt fokus, og vil fremover ha fokus på å realisere pant i tilfeller hvor vi har sikkerhet for skattekrav.
Det ble sendt 9 begjæringer om tvangsdekning i 2018 mot 12 i 2017.

**Skatteoppkrevers eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen**
Det er ikke planlagt noen spesifikke tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen. Personellmessige endringer vil også ha betydning for innfordringen. Det er positivt i et innfordringsperspektiv å få nye øyne i mange saker. Samtidig er det viktig å ha kontinuitet i arbeidet og bygge videre på mye av det gode arbeidet som har blitt gjort.
Vennesla kommune har lagt til rette for et dynamisk personellbytte som i realiteten innebærer at skattekoppkreverkontoret går inn i et halvår med betydelig bedre ressurssituasjon en hva kontoret i en normalsituasjon har til rådighet. Dette i seg selv forventes å ha positive resultater også for innfordringens del og slik bedre både innfordringens effektivitet og –kvalitet.

### *3.3 Særnamskompetanse*

Kontoret benytter seg av særnamskompetanse jfr. skattebetalingsloven § 14-3 (1). Det er kun i helt spesielle tilfeller at vi benytter oss av den ordinære namsmann, og vi har ikke benyttet den ordinære namsmann siste år.

Det er av stor betydning å utøve denne kompetansen da utleggsforretningene blir avholdt vesentlig raskere en ved at de blir sendt til den ordinære namsmann. Dette resulterer igjen til at tvangsdekning kan komme atskillig tidligere i gang, og vi får da inn restansen betydelig raskere.

Egen særnamskompetanse medfører også at skatteoppkrever kan agere raskere om det avdekkes verdier hos debitor som kan tjene til sikring/dekning av skattekrav og hvor debitor allerede er under (annen) innfordring.

Utøvelse av særnamskompetanse fordrer kompetente og bevisste medarbeidere; utøvelse av særnamskompetanse må derfor antas å ha en positiv smitteeffekt til øvrig innfordringsarbeid.

Begjæring om utlegg belastes skatteyter med 1,7 ganger rettsgebyrloven § 14. For tiden utgjør dette kr. 1 955. Dersom skatteoppkrever gjennomfører utleggsforretningen som særnamsmann, tilfaller gebyret skatteoppkreverkontoret (kommunen).

## 4. Arbeidsgiverkontroll

### *4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen*

Skatteoppkrever i Vennesla er tilknyttet den interkommunale Arbeidsgiverkontrollen i Agder.

## *4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller*

Antall planlagte kontroller for 2018 var 22. Dette utgjør 5 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2018 var 23. Dette utgjør 5,2 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2017 var 22.

## *4.3 Resultater fra kontrollene*

I 2018 ble det gjennomført 23 arbeidsgiverkontroller; hvor henholdsvis 18 av disse var undersøkelseskontroller, mens 5 stykker var avdekkingskontroller.

Det ble avdekket beløp i tre avdekkingskontroller. Dette medfører en avdekkingsgrad på 60 %. I 2017 ble det avdekket beløp i 83,3 % av tilfellene. Sett i forhold til antall kontrollerte, er det naturlig med svingninger i avdekkingsprosent.

Avdekket beløp/endringsforslag i 2018 var kr. 1 164 272,

## *4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten*

Det jobbes sammen med ledelsen i den interkommunale arbeidsgiverkontrollen i Agder for å finne opplysningspliktige som skal kontrolleres. En del av kontrollene er i foretak som er slått konkurs. Det kan også oppstå andre situasjoner hvor det er påkrevet at skatteoppkrever gjennomfører en kontroll. Planleggingen av arbeidsgiverkontrollen er således i stor grad dynamisk – med nye kontrollobjekter og omprioriteringer i løpet av året.

Kravet på antall kontroller av opplysningspliktige var også i 2018 satt til 5 %. Kontrollaktiviteten ses på som tilfredsstillende i og med at kommunen de siste årene gjennomgående oppnår kravet til antall gjennomførte kontroller.

## *4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører*

Den interkommunale arbeidsgiverkontrollen deltar også med ett årsverk inn i det såkalte A-krimsenteret på Agder. Dette er et tverretatlig samarbeid mellom skattemyndighetene, NAV, Politiet og Arbeidstilsynet.

## *4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak*

Skattoppkrever går daglig gjennom kunngjøringer fra Brønnøysundregistrene, og vi har sendt ut informasjon til alle nyregistreringer av selskap i foretaksregisteret, både AS – enkeltmannsforetak – DA etc.

Den interkommunale arbeidsgiverkontrollen i Agder har i samarbeid med kemneren i Kristiansandsregionen også i 2018 avholdt to informasjonsmøter, i Arendal og Kristiansand, for regnskapsførere, revisorer, lønnsmedarbeidere etc.

Den daglige kontakten med skatteytere og regnskapsfører må heller ikke undervurderes. Vennesla er en kommune med tette forhold, og vi har i tett kontakt og oppfølging både med regnskapsførere og skatteytere. Lokal tilknytning vurderes i denne sammenheng å være en ofte undervurdert innsatsfaktor. At samme medarbeidere deltar i både innfordring, oppfølging og kontrollarbeid muliggjør et målrettet og effektivt utvalg av kontrollobjekter er i seg selv preventivt i da mindre alvorlige forhold kan avverges/rettes med tidlig innsats mot skatteytere og opplysningspliktige.

Sted/dato: Vennesla 22.01.2019

Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2018
Vedlegg til årsregnskapet

Vennesla kommune

# Årsregnskap 2018 for skatteoppkreveren

# 1014 – Vennesla kommune

Avlagt etter kontantprinsippet

| | 2018 | 2017 |
|---|---|---|
| Likvider | 117 965 630 | 113 971 842 |
| Skyldig skattekreditorene | -13 002 025 | -11 977 165 |
| Skyldig andre | -24 457 | -57 378 |
| Innestående margin | -104 939 146 | -101 937 297 |
| Udisponert resultat | -1 | -2 |
| Sum | **1** | **0** |
| Arbeidsgiveravgift | -277 936 708 | -262 847 044 |
| Finansskatt lønn | -123 785 | -92 035 |
| Kildeskatt mv - 100% stat | -21 605 | -110 598 |
| Naturressursskatt | -10 395 294 | 0 |
| Personlige skatteytere | -1 042 400 414 | -1 000 427 381 |
| Tvangsmulkt | -507 295 | -827 584 |
| Upersonlige skatteytere | -64 134 764 | -71 406 740 |
| Renter | -5 541 675 | -514 177 |
| Innfordring | 177 759 | 379 423 |
| Sum | **-1 400 883 781** | **-1 335 846 136** |
| Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift | 277 936 709 | 262 847 042 |
| Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift | 337 900 630 | 326 521 683 |
| Fordelt til Fylkeskommunen | 71 095 470 | 65 987 065 |
| Fordelt til Staten | 394 412 209 | 376 840 438 |
| Fordelt til kommunen | 327 485 936 | 303 649 906 |
| Krav som er ufordelt | -1 | 2 |
| Videresending plassering mellom kommuner | -7 947 171 | 0 |
| Sum | **1 400 883 782** | **1 335 846 136** |
| Sum totalt | **2** | **0** |

Vennesla, 16.01.2018.

Gisle F. Espeland,
Skatteoppkrever.

# Vedlegg til årsregnskapet for 2018

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

## Sumlinjene i årsregnskapet:

- **Likvider**

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

- **Skyldig skattekreditorene**

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.

- **Skyldig andre**

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene pga mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

- **Innestående margin**

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

- **Udisponert resultat**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangmulkt samt renter og gebyrer.

- **Fordelt til skattekreditorene**

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene i henhold til gjeldende fordelingstall.

- **Krav som er ufordelt**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Videresending plassering mellom kommuner**

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuners skatteregnskap.

Skatteetaten

| Vår dato | Din/Deres dato | Saksbehandler |
|---|---|---|
| 15.02.2019 | | Bjarne Holtan Møller |
| 800 80 000 | Din/Deres referanse | Telefon |
| Skatteetaten.no | | 47040591 |
| Org.nr | Vår referanse | Postadresse |
| 974761076 | 2019/5253226 | Postboks 9200 Grønland |
| | | 0134 OSLO |

Kommunestyret i Vennesla kommune
Postboks 25
4701 VENNESLA

# Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreveren for Vennesla kommune

## 1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 16. mai 2018.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

## 2. Om skatteoppkreveren

Skatteoppkreverkontoret omfatter kommunene Iveland og Vennesla.

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

| Antall årsverk 2018 | Antall årsverk 2017 | Antall årsverk 2016 |
|---|---|---|
| 2,1 | 2,1 | 1,8 |

Antall årsverk oppgitt i 2018 inkluderer 0,55 årsverk disponert av Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder.

## 3. Måloppnåelse

**Skatte- og avgiftsinngang**
Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2019. Skattekontoret har mottatt det innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Vennesla kommune viser per 31. desember 2018 en endelig skatte- og avgiftsinngang[1] til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) og videresending plassering mellom kommuner på kr 1 400 883 782 og utestående restanser[2] på kr 41 223 282, herav berostilte krav på kr 3 069 082.

**Innkrevingsresultater**
Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2018 for Vennesla kommune.

| | Resultatkrav 2018 (i %) | Innbetalt av sum krav 2018 (i %) | Innbetalt av sum krav 2017 (i %) | Innbetalt av sum krav for regionen 2018 (i %) |
|---|---|---|---|---|
| Restskatt personlige skattytere 2016 | 94,00 | 92,53 | 93,63 | 96,38 |
| Forskuddstrekk 2017 | 99,90 | 99,98 | 99,88 | 99,94 |
| Forskuddsskatt personlige skattytere 2017 | 99,10 | 98,55 | 99,16 | 99,22 |
| Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2017 | 99,40 | 100,00 | 99,98 | 99,95 |
| Restskatt upersonlige skattytere 2016 | 98,50 | 99,70 | 84,58 | 98,84 |
| Arbeidsgiveravgift 2017 | 99,80 | 99,86 | 99,78 | 99,84 |

Skatteoppkrever opplyser i sin årsrapport at manglende måloppnåelse på restskatt personlige skattytere 2016 skyldes en stor restanse der det vil ta noe tid med innfordringen, samt enkelte næringsvirksomheter som er konkurs.

**Resultater for arbeidsgiverkontrollen**
Skatteoppkreveren for Vennesla kommune er tilsluttet Interkommunal arbeidsgiverkontroll i Agder.

Resultater for kommunen per 31. desember 2018 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

| Antall arbeidsgivere i kommunen | Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne) | Antall utførte kontroller i 2018 | Utført kontroll 2018 (i %) | Utført kontroll 2017 (i %) | Utført kontroll 2018 region (i %) |
|---|---|---|---|---|---|
| 441 | 22 | 23 | 5,2 | 5,1 | 4,8 |

Arbeidsgiverkontrollmiljø har også deltatt i ulike kontrollsamarbeid og aksjoner sammen med Skatteetaten, blant annet mot arbeidslivskriminalitet (Akrim). Arbeidsgiverkontrollen er svært viktig for arbeidet mot Akrim og svart økonomi. Tverretatlige samarbeid gir gode effekter i arbeidet mot Akrim, og dette har vært en arbeidsform som har vært prioritert også i 2018. Dette er et område som i dag ikke har direkte styringsparameter, men et stort engasjement og prioritering fra skatteoppkrever har vært og er viktig for de gode resultatene som satsingen gir.

[1] Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene
[2] Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

## 4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2018 utført kontorkontroll av skatteoppkreveren for området skatteregnskap.

Skattekontoret har i 2018 også gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap og innkreving avholdt 10. og 11. april 2018. Rapport er sendt skatteoppkreveren 27. april 2018. Skatteoppkrever har gitt tilbakemelding på rapporten i brev datert 16. mai 2018.

**Skatteoppkrevers overordnede internkontroll**
Som et resultat av kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Pålegg om å ajourføre og utarbeide flere lokale rutiner i henhold til gjeldende retningslinje.

Skatteoppkrever opplyser i årsrapporten at pålegget er etterkommet.

Ut over gitte pålegg anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

**Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap**
Gjennom kontrollene som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Pålegg om å følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende retningslinje.
- Pålegg om å følge gjeldende retningslinje og veiledning for intern kontroll ved manuell endring av bankkonto.

Skatteoppkrever opplyser i årsrapporten at påleggene er etterkommet.

Ut over gitte pålegg anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

**Skatte- og avgiftsinnkreving**
Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

## 5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret har vært i dialog med skatteoppkrever om resultatkrav og det er avholdt dialogmøte 29. januar 2018 i Kristiansand, hvor det ble gitt mulighet for innspill.

Det er gjennomført styringssamtale med skatteoppkrever 7. november 2018. Temaene i samtalen har vært resultatkravoppnåelse, faglig tilbakemeldinger på arbeidet med internkontroll, arbeidsgiverkontroll, innkreving og skatteregnskap, prioriterte områder i styringsbrevet, samlinger og kurs, samt informasjon fra skatteoppkrever om ressurssituasjon, kompetanse og endringer på kontoret.

Med hilsen

Ingvill Helstad
*Avdelingsdirektør*
Innkreving, oppfølging skatteoppkrevere
Skatteetaten

Elisabeth Gylder Vingereid

For ettertiden kan spørsmål til Skatteetaten om oppfølging av skatteoppkreverne rettes til:

- oppfolging-skatteoppkrever@skatteetaten.no for skatteregnskaps- og innkrevingsområdet
- SKOstyringAGK@skatteetaten.no for arbeidsgiverkontrollområdet

Kopi til:
Skatteoppkreveren for Vennesla kommune
Kontrollutvalget for Vennesla kommune
Rådmann/administrasjonssjef for Vennesla kommune
Riksrevisjonen

*Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.*

Skatteoppkreveren i Vennesla
Postboks 25
4701 VENNESLA

Skatt sør
Postboks 2412
3104 TØNSBERG

**Unntatt offentlighet (offl. § 13, sktbl § 3-2)**
**Dato** 16.05.2018
**Org.nr.** 991 733 078
**Deres ref.** 2018/423932
**Kontakt** Arne Strandberg (38 13 72 34)

# Rapport fra stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen i Vennesla og Iveland kommuner 2018.

Vi viser til deres kontrollbesøk 10. og 11. april d.å v/Bjarne Holtan Møller, og til mottatt rapport datert 27.04.2018 med saksnummer 2018/423932.

**Rapportens pkt. 4 – Pålegg som følge av denne stedlige kontrollen**
**4.1 Pålegg**
**4.1.1 Oppfølging av herreløse poster**
Vi beklager at det ikke alltid har blitt dokumentert i Sofie hva som er blitt gjort i forbindelse med herreløse poster i Sofie. Vi skal heretter følge opp herreløse poster i henholdt til gjeldende regelverk.

**4.1.2 Manuell endring av bankkonto**
Skatteoppkrever har tatt dette til etterretning og har lagt inn rutiner på dette fra 01.01.2018, slik at alle registreringer av manuelle konto blir registrert og kontrollert av til sammen to personer.

**4.1.3 Ajourhold og utarbeidelser av rutiner.**
Skatteoppkrever har i sin virksomhetsplan både i 2016 og 2017 nevnt at rutinebeskrivelsene skulle ajourføres, men det har dessverre ikke blitt tid til dette arbeid p.g.a sykemeldinger. Skatteoppkrever har sagt opp sin stilling, og vil fra 01.08.2018 gå over i en 60% stilling som rådgiver i økonomiavdelingen i kommunen, og vil også være tilgjengelig for ny skatteoppkrever. Planen er at rutinebeskrivelsene vil bli ajourført utover høsten, og de rutinebeskrivelsene vil mangler vil bli tatt først.

Vi takker for samarbeidet.

**Skatteoppkreveren i Vennesla**
Arne Strandberg
skatteoppkrever

**Skatteetaten**

Saksbehandler
Bjarne Holtan Møller

Telefon
47040591

Deres dato

Deres referanse

Vår dato
27.04.2018

Vår referanse
2018/423932

Skatteoppkreveren i Vennesla og Iveland
Postboks 25
4701 VENNESLA

Mottatt dato
27 APR. 2018
Skatteoppkreveren i Vennesla

# Rapport fra stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonene i Vennesla og Iveland kommuner 2018

Vi viser til vårt kontrollbesøk 10. og 11. april 2018 utført av Bjarne Holtan Møller fra Skatt Sør. Til stede fra skatteoppkreverkontoret var skatteoppkrever Arne Strandberg og saksbehandlere ved kontoret. Kontoret var varslet om kontrollbesøket i vår e-post av 13. mars 2018.

Vår kontroll bygger på *Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverkontorene*, fastsatt av Skattedirektoratet 1. februar 2011. Instruksen gjelder skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverkontorenes oppgaver knyttet til føring av skatteregnskapet, innfordring og arbeidsgiverkontroll etter lov av 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven).

Instruksens formål er å sikre at det gjennomføres kontrollaktivitet som avklarer om den faglige utførelsen av oppgavene ved skatteoppkreverkontoret følger lover, forskrifter, instrukser og regelverk for øvrig. Instruksen skal også sikre at skatteoppkreverne gis pålegg der den faglige utførelsen ikke er tilfredsstillende, og at pålegg og anbefalinger følges opp.

## 1 Kontrollens omfang og formål

Kontrollen har omfattet følgende hovedområder:

- skatteregnskapet
- innkrevingsarbeidet

Skattekontoret har begrenset kontrollen til å gjelde utvalgte områder innenfor det enkelte hovedområdet.

## 2 Oppfølgning av pålegg og anbefalinger fra kontorkontroller

Det er ikke gitt pålegg og anbefalinger ved gjennomførte kontorkontroller.

## 3 Oppfølgning av pålegg og anbefalinger fra tidligere kontroller

Det var ikke gitt pålegg eller anbefaling ved forrige stedlig kontroll.

# 4 Pålegg som følge av denne stedlige kontrollen

## 4.1 Pålegg

Pålegg gis når kontrollen avdekker brudd på lover, forskrifter, instrukser og regelverk for øvrig. Påleggene er enten krav om at eksisterende forhold skal rettes, eller om at kontorets praksis må endres fra nå. Det forventes at skatteoppkrever innretter seg etter påleggene innen fristene som gis.

### 4.1.1 Oppfølging av herreløse poster

Det følger av "retningslinjer for herreløse poster i skatteregnskapet" datert 1. april 2014, sist oppdatert 30. juni 2017 punkt 3 "Oppfølging av herreløse poster", at poster som er satt til oppfølging som mulige herreløse poster skal være gjenstand for oppfølging to ganger i året gjennom treårsperioden fram til at de skal gjøres opp og innbetales til staten. Minimumskrav til oppfølging vil være kontroll av adresseopplysninger for om mulig å sende en ny forespørsel om bankkonto eller adressebekreftelse til skattyter/ arbeidsgiver.

Vår stikkprøvekontroll viste at det ikke alltid forelå dokumentasjon i SOFIE reskontro på at herreløse poster er fulgt opp slik ovenfor nevnte retningslinje beskriver. Som eksempler nevnes akto id; 14659406 og 4709841913.

Det anses som viktig at skatteoppkrever gjør det som er mulig for å unngå at beløp til utbetaling ender som herreløs poster. Oppfølging av mulige herreløse poster må dokumenteres i SOFIE.

***Det pålegges skatteoppkrever å følge opp herreløse poster i henhold til gjeldende retningslinje***

### 4.1.2 Manuell endring av bankkonto

I Skattedirektoratets retningslinjer for endring av bankkonto for skattytere av 16. februar 2009, sist oppdatert 20. desember 2016, er det gitt retningslinjer om kravene til dokumentasjon ved manuell endring av bankkonto både for personlige og upersonlige skattytere. Ifølge Skattedirektoratets veiledning til skatteoppkrevers periodeavslutning i SOFIE av 1. april 2014 pkt. 18, skal en saksbehandler nr. to kontrollere og signere ved endringer av bankkontonummer.

Ved vår kontroll viste det seg at det bare er en person som har signert for utført arbeid, vedrørende registrering av manuell endring av bankkonto i SOFIE. Det har ikke vært noen annen saksbehandler som har etterkontrollert at det er registrert riktige opplysninger i SOFIE

Det anses som viktig at skatteoppkrever etablerer en praksis ved registrering og endring av bankkonto som samsvarer med de krav regelverket stiller. Dette er viktig for å sikre at beløp ikke utbetales til feil bankkonto. Videre er god dokumentasjon et viktig internkontrolltiltak for å forebygge misligheter.

***Det pålegges skatteoppkrever å følge gjeldende retningslinje og veiledning for intern kontroll av manuell endring av bankkonto.***

### 4.1.3 Ajourhold og utarbeidelse av rutiner

Det følger av Instruks for skatteoppkrevere fastsatt av Skattedirektoratet den 8. april 2014, sist oppdatert 31. desember 2016, § 2-5, at skatteoppkreveren skal sørge for at kontoret har en tilfredsstillende intern kontroll. Ifølge retningslinjer til utfylling av skatteoppkreverinstruksen pkt 2-5.4 "virkemidler for intern kontroll", står det at kontoret skal ha skriftlig rutinebeskrivelse over de viktigste arbeidsoppgavene.

Ved kontroll av rutinene viste det seg at mange av rutinene ikke var ajourført siden 2011. Det var heller ikke utarbeidet rutiner på noen områder. Det gjelder rutiner på herreløse poster, uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, manuell endring av bankkonto, foreldelse, motregning og berostillelse og avskriving.

Ved vurdering av behovet for rutinebeskrivelse, er det viktig at kontorer med få ansatte utarbeider rutinebeskrivelser. Rutiner er til nytte når andre personer skal utføre oppgaven ved for eksempel sykdom og permisjoner. Rutinebeskrivelsen må være av en slik kvalitet at den gir grunnlag for at oppgaven blir utført på en tilfredsstillende måte.

***Det pålegges skatteoppkrever å utarbeide og ajourholde rutiner i henhold til gjeldende retningslinjer***

## 5 Tilbakemeldinger i avslutningssamtalen

Det er ikke tatt opp noen muntlige merknader ved denne kontrollen.

## 6 Skatteoppkreverkontorets tilbakemelding på rapporten

Dersom noe er uklart eller misforstått fra vår side, eller det er andre spørsmål til rapporten, kan henvendelser rettes til undertegnede.

Vi ber om skriftlig tilbakemelding på de tiltak skatteoppkrever vil iverksette vedrørende pålegg og anbefalinger som er gitt i rapportens punkt 4. Tilbakemeldingen imøteses innen 22. mai 2018, og vi ber om at den merkes med saksnummer 2018/423932.

Vi takker for god hjelp i forbindelse med vårt kontrollbesøk og håper på et fortsatt godt samarbeid.

Med hilsen

Elisabeth Gylder Vingereid
*Underdirektør*
Avdeling for innkreving
Skatt sør

Bjarne Holtan Møller

*Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer*

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/08744-1
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Årsregnskap og årsmelding 2018 Vennesla kommune

## Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalgets uttalelse til Vennesla kommune årsregnskap 2018:

Kontrollutvalget har behandlet Vennesla kommunes årsregnskap for 2018. Sammen med årsregnskapet forelå årsrapport fra rådmannen. Agder Kommunerevisjon IKS har avlagt revisjonsberetning for regnskapsåret 2018.

Vennesla kommunes årsregnskap viser kr. 862 854 992 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 11 170 053.

Kontrollutvalget mener at presentasjonen av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter tilfredsstiller brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av de forhold som årsrapporten til rådmannen omhandler.

Kontrollutvalget viser til revisjonsberetningen der revisor mener at regnskapet er avlagt i samsvar med lover og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Kontrollutvalget anbefaler at Vennesla kommunes årsregnskap for 2018 godkjennes.

Uttalelsen sendes kommunestyret med kopi til Plan- og økonomiutvalget.

## Bakgrunn for saken:

I henhold til forskrift om kontrollutvalg §7 skal kontrollutvalget gi en uttalelse til kommunens årsregnskap til kommunestyret før det vedtas. Ifølge forskrift om årsregnskap og årsmelding § 10 skal kommunens årsmelding fremlegges for kontrollutvalget før det gir sin uttalelse. Kopi av kontrollutvalgets uttalelse skal sendes før Plan- og økonomiutvalget avgir sin innstilling om årsregnskapet til kommunestyret. Kontrollutvalget uttalelse skal ligge vedlagt saken ved behandling i kommunestyret.

## Saksopplysninger:

Forskriften fastsetter 15. februar som frist for avleggelse av årsregnskapet og revisors frist for avgivelse av revisjonsberetningen er 15. april. Vennesla kommune har avlagt årsregnskap og oversendt sin samlede årsberetning til revisor og kontrollutvalget.

I henhold til Forskrift om kontrollutvalg §7 skal kontrollutvalget gi en uttalelse til årsregnskapet til kommunestyret. Kopi av uttalelsen sendes formannskapet. Det er naturlig at kontrollutvalget, ut fra revisors rapporteringer gjennom året i kontrollutvalgsmøtene og i revisjonsberetningen, vurderer følgende forhold:

- Om regnskapet er ført i henhold til lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk.
- Om disposisjonene i regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak.
- Om regnskapsresultatet gir korrekt uttrykk for virksomheten i regnskapsåret

Administrasjonen vil i møtet presentere regnskapet og årsrapporten f\for 2018

Vedlegg:

- Årsregnskap 2018 Vennesla kommune
- Årsrapport 2018 kommune
- Revisors beretning 2018 Vennesla kommune

Agder Kommunerevisjon

Til kommunestyre i Vennesla kommune

# REVISORS BERETNING FOR 2018

## Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

*Konklusjon*

Vi har revidert Vennesla kommunes årsregnskap som viser kr 862 854 992 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 11 170 053. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2018, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Vennesla kommune per 31. desember 2018, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

*Grunnlag for konklusjonen*

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

*Øvrig informasjon*

Rådmannen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetning, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Agder Kommunerevisjon IKS
Postadr.: Postboks 417 Lund
4604 Kristiansand
Hovedktr. Tollbodgata 37
Org.nr. 987 183 918

E-post: post@agderkomrev.no
Hjemmeside: www.agderkomrev.no
Telefon Kr.sand: 38 07 27 00
Telefon Evje: 977 60 455

Avd. Setesdal
Kasernevegen 19
4735 Evje

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

*Rådmannens ansvar for årsregnskapet*

Rådmannen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Rådmannen er også ansvarlig for slik intern kontroll en finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

*Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av rådmannen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og rådmannen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

## Uttalelse om øvrige lovmessige krav

*Konklusjon om budsjett*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

*Konklusjon om registrering og dokumentasjon*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Kristiansand 12. april 2019

Monica H. Smith-Tønnessen

Monica H. Smith-Tønnessen
statsautorisert revisor

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/09112-1
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Status i arbeidet med sikring og tilrettelegging av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde

## Forslag fra sekretariatet:
Saken legges frem uten forslag til vedtak.

## Bakgrunn for saken:
Kontrollutvalget diskuterte i forrige møte status for arbeidet med å åpne og tilrettelegge Drivenesøya som friluftsområde etter oppslag i Fædrelandsvennen på nett 16.03.2019. Kontrollutvalget vedtok å be om en orientering i saken til neste møte.

## Saksopplysninger:
Kommunestyret behandlet 21.04.2016 sak 16/16 kommunedelplanen for idrett og friluftsliv 2016-2019. Hovedhensikten med en kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er å ha en politisk vedtatt plan for utvikling av aktiviteter, anlegg og områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Vennesla Kommune. I kapittel 7 i den vedtatte planen fremgår en samlet oversikt over de forskjellige tiltakene i de ulike kategoriene. Under pkt. 7.2 Nærmiljøanlegg, samlet oversikt over tiltak står det *sikre og tilrettelegge deler av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde.* Vedlagt til saken følger den vedtatte kommunedelplanen.

Samtidig som kommunedelplanen ble behandlet var det oppslag i Fædrelandsvennen i april og november 2016. I artiklene kommer det frem at Drivenesøya har vært stengt med bom og gitter i 40 år. Det fremgår ulike og delvis motstridende begrunnelser fra kommune og grunneier på hvorfor broen over til Drivenesøya er stengt. Det er blant annet hensynet til dyr på beite, vannverket, forsøpling og forurensing. Videre at kommunen har grunnvannsbrønner som forsyner kommunen med drikkevann og at dette arealet utgjør 9 dekar og øyas samlede areal utgjør 240 dekar. Utenom den delen av øya som vannverket står på er grunneier en privat innbygger. Daværende kommunalsjef Aslak Wegge uttalte til avisen i november at det ikke har vært prioritert å jobbe med dette. Det ble videre uttalt at politikerne skulle få en sak etter hvert, men at det var flere forhold som måtte avklares først som historiske avtaler, vannverkets behov og beitebruk.

Det var nytt oppslag i Fædrelandsvennen 16.03.2019 om Drivenesøya hvor åpning av øya for allmenheten var tema igjen. I den anledning uttaler miljørådgiver i kommunen at det aldri ble en skriftlig sak, men det kan ha vært en muntlig orientering. I Plan- og økonomiutvalget sitt møte 19.03.2019 orienterte ordfører

under Eventuelt om innspill vedrørende utnyttelsen av Drivenesøya og sak vedrørende turvei rundt Venneslafjorden. I kommunestyrets møtet 28.03.2019 sak 22/19 *Vedr. mulighetsstudie «Otra elvepark» og turvei Venneslafjorden* fremkommer det at rådmannen ønsker å gjøre en vurdering av mulighetene for fremtidig tilrettelegging av aktiviteter og turvei rundt Venneslafjorden. I forbindelse med dette arbeidet vil man også få avklart ulike forhold rundt Drivenesøya og eventuelle muligheter for å gi allmennheten tilgang til denne. Kommunestyret vedtok enstemmig rådmannens forslag til vedtak:

«*Kommunestyret gir sin tilslutning til arbeidet med mulighetsstudie for Otra Elvepark samt videre arbeid med turvei rundt Venneslafjorden slik det er beskrevet i saksfremstillingen.»*

Vedlagt til saken følger saksfremlegget til sak 22/19.

Kontrollutvalget har invitert til administrasjonen for å orientere om arbeidet med å tilrettelegge og sikre Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde.

## Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet har ikke kommet med et forsalg til vedtak i saken i påvente av administrasjonens orientering.

Vedlegg:

- Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- Saksfremlegg kommunestyret sak 22/19 - Vedr. Mulighetsstudie Otra Elvepark og turvei Venneslafjorden

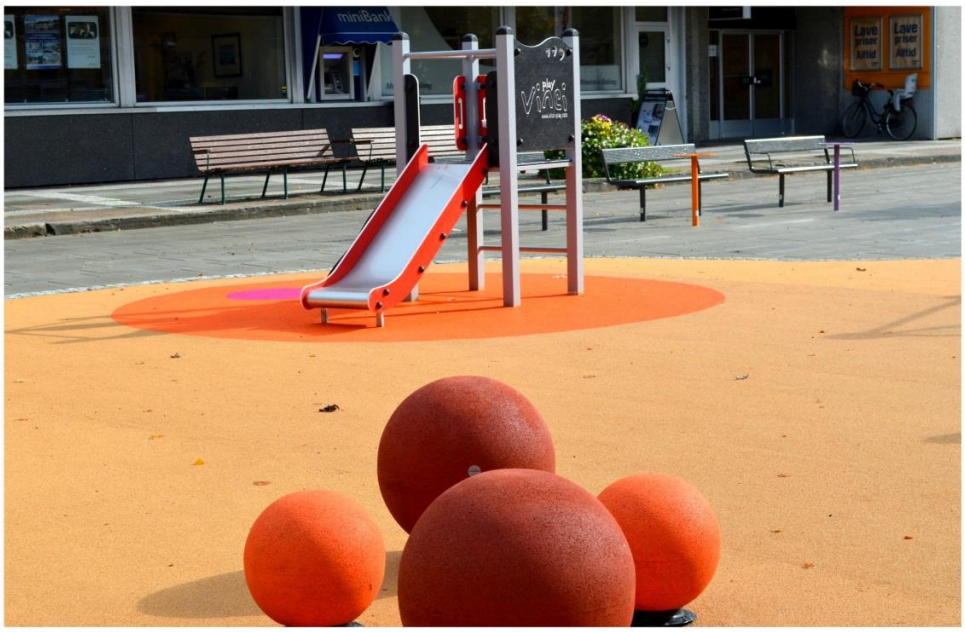

Vennesla kommune

# Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2016-2019

# Innhold

1 INNLEDNING ..... 4
1.1 Bakgrunn ..... 4
1.2 Visjon ..... 5
1.3 Befolkningsutvikling ..... 5
1.4 Formål med planen ..... 5
1.5 Kommunens bakgrunnsmateriale ..... 6
1.6 Planarbeidet ..... 7
1.7 Resultatvurdering av forrige plan ..... 8
2 DEFINISJONER ..... 10
2.1 Definisjoner av idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet ..... 10
2.2 Definisjoner av anlegg ..... 10
2.3 Andre definisjoner ..... 11
3 MÅL OG STRATEGIER ..... 12
3.1 Overordnede mål og strategi ..... 12
3.2 Delmål for Vennesla kommune ..... 13
3.2.1 Delmål – Folkehelse ..... 13
3.2.2 Delmål – Barn og unge ..... 13
3.2.3 Delmål – Idrett ..... 14
3.2.4 Delmål – Utbyggings og driftsstrategi ..... 14
3.2.5 Delmål – Friluftsliv ..... 15
4 UTFORDRINGER OG VIRKEMIDLER ..... 16
4.1 Målstyrt utbygging og tilrettelegging ..... 16
4.2 Sikring av arealer ..... 16
4.3 Finansiering av utbyggingskostnader ..... 16
4.4 Godkjenning av anlegg i forbindelse med spillemidler ..... 17
4.5 Drift og vedlikehold ..... 17
4.6 Felles ansvar for folkehelse ..... 18
4.7 Barnehage og skoleområde som arena for fysisk aktivitet ..... 19
4.8 Frivilligheten – en av de største bidragsyterne ..... 20
5 AKTIVITETSOVERSIKT ..... 21
5.1 De største idrettene i Vennesla ..... 21
5.2 Fordeling kvinner/jenter og menn/gutter: ..... 22
5.2.1 Fotball ..... 24

5.2.2 Håndball ..... 24
5.2.3 Skyting ..... 24
5.2.4 Ski ..... 25
5.2.5 Turn ..... 25
5.2.6 Andre idretter som er organisert under NIF ..... 25
5.3 Fordeling i idrettslagene ..... 25
5.4 Andre aktiviteter ..... 26
6 OMRÅDEBESKRIVELSER ..... 27
6.1 Generelt ..... 27
6.1.1 Status: For befolkningen generelt ..... 27
6.2 Området Hægeland ..... 28
6.2.1 Status ..... 28
6.2.2 Forslag til tiltak i Hægelandsområdet: ..... 28
6.3 Området Øvrebø/Skarpengland ..... 29
6.3.1 Status ..... 29
6.3.2 Forslag til tiltak i området Øvrebø: ..... 30
6.3.3 Sandripheia fritidspark, interkommunalt anlegg for idrett og friluftsliv ..... 30
6.4 Området Vennesla sentrum – Samkom ..... 32
6.4.1 Status ..... 32
6.4.2 Forslag til tiltak i området Samkom - Vennesla – Kilane ..... 34
6.5 Området Kilane – Vikeland – Kvarstein ..... 35
6.5.1 Status ..... 35
6.5.2 Forslag til tiltak for området Kilane – Vikeland – Kvarstein ..... 35
6.6 Området Moseidmoen og idrettsanlegget i Askedalen ..... 35
6.6.1 Status ..... 35
6.6.2 Forslag til tiltak på området Moseidmoen/Askedalen ..... 36
6.7 Området Moseidheia, Drivenesheia og Nasbø ..... 37
6.7.1 Status ..... 37
6.7.2 Forslag til tiltak ..... 37
6.8 Andre anlegg og interesser i kommunen ..... 37
6.8.1 Motorsportanlegg ..... 37
6.8.2 Nasjonal sykkelrute nr. 3 ..... 37
6.8.3 Balløkker og aktivitetsløkker ..... 38
6.8.4 Nærmiljøanlegg ..... 38

6.8.5 Flerbrukshall ..... 38
6.8.6 Rideanlegg ..... 38
6.8.7 Kart over Vennesla ..... 38
7 SAMLET OVERSIKT OVER DE FORSKJELLIGE TILTAK I DE ULIKE KATEGORIENE. ..... 39
7.1 Idrettsanlegg ..... 39
7.2 Nærmiljøanlegg, samlet oversikt over tiltak ..... 39
7.3 Friluftsliv ..... 39
8 PRIORITERINGER AV PROSJEKTER ..... 41
8.1 Interkommunale prosjekter ..... 41
8.2 Prioriterte idrettsanlegg ..... 41
8.3 Prioriterte nærmiljøanlegg ..... 41
8.4 Prioriterte friluftsanlegg ..... 41
9 OVERSIKT OVER GJELDENDE ANLEGG ..... 42
10 NYANLEGG/REHABILITERINGER ..... 45
11 KART ..... 46
11.1 Kart over Øvrebø – Hægeland ..... 46
11.2 Kart over Moseidmoen ..... 47
11.3 Kart over Røyknes – Hægeland ..... 48
11.4 Kart over Hægeland ..... 49
11.5 Kart over Øvrebø ..... 50
11.6 Kart over Vennesla ..... 51

Bilder på forsiden:

- Øverst venstre: Lekeplassen i gågata i Vennesla. Foto: Lena Kleven Flateland
- Hovedbilde: Hoppanlegget på Sandrip. Foto: Steinar Møvik
- Nederst til venstre: Gåseflå. Foto: Midt-Agder Friluftsråd
- Nederst midten: Tømmerrenna. Foto: Midt-Agder Friluftsråd
- Nederst høyre: Moseidmoen idrettsplass. Foto: Jürgen Orf.

# 1 INNLEDNING

## 1.1 Bakgrunn

Statlig politikk innen idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er på mange områder sammenfallende. Kommuneplanen belyser temaene idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet og folkehelse som viktige sider i samfunnet. Det er et statlig krav om en vedtatt kommunal plan for idrett og friluftsliv for å fylle kriteriene til å søke om spillemidler. Midlene er en måte for Kulturdepartementet å sikre en samordnet plan for utbygging og tilrettelegging av anlegg innenfor hver kommune. Gjennom en slik plan avdekker man behov og prioriterer aktiviteter og anlegg. Gjennom et målrettet strategiarbeid vil denne planen fungere som et styringsdokument for kommunen.

*«… den kommunale planen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet skal ivareta de strukturelle virkemidlene og legge til rette for positiv motivasjon»*

Idrett forstås som organisert aktivitet enten på konkurransenivå eller mosjonsnivå. Det er viktig at anlegg som skal brukes til idrett i kommunen blir utformet slik at de tilfredsstiller dagens krav og er innovative i forhold til fremtidas behov. Statens visjon, «Idrett og fysisk aktivitet for alle», bør reflektere utformingen og lokaliseringen av anleggene kommunen bygger.

Friluftslivet og spesielt det nære friluftslivet har vært påpekt som en viktig kilde til helse og velvære med både fysiske og psykiske fordeler. «Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv» fra Miljødepartementet peker på tilrettelegging for å kunne drive friluftsliv, særlig for barn, unge, inaktive og innvandrere. Det er av særlig betydning å tilrettelegge for friluftslivet i nærmiljøet og å skape tilgang til friluftslivet fra nærmiljøet. Friluftslivet vil være en viktig arena for utviklingen av en god folkehelse i samfunnet og det bør derfor tilrettelegges for friluftsliv som lavterskelaktivitet.

Folkehelsemeldingen fra 2015 fokuserer på viktigheten av det å være i fysisk aktivitet for å bedre folkehelsen. Folkehelse er også et av satsningsområdene i kommuneplanen for Vennesla. Motivasjon og strukturelle virkemidler er essensielle i arbeidet med å tilrettelegge for aktivitet for alle. Derfor er den kommunale planen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet en plan som skal ivareta de strukturelle virkemidlene, og legge til rette for positiv motivasjon. Det er høyst nødvendig å ta vare på alle sidene i politikken, og barn og unge er et spesielt fokusområde. Virkemidler og strukturelle linjer i både anleggsbygging og tilrettelegging i friluftsliv, skolegårder og lekeplasser skal legge til rette for fysiske utfordringer og fysisk mestring, og skape en helhet rundt visjonen om at alle skal ha muligheten til å drive aktivitet, idrett og friluftsliv, uansett personlige forutsetninger.

## 1.2 Visjon

*Vennesla kommune skal tilrettelegge for at alle i kommunen skal ha gode opplevelser gjennom idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.*

Vi vil bygge og tilrettelegge anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som er tilpasset slik at de som bor i og besøker bygda har økende lyst til å bruke anleggene til egenorganisert og organisert aktivitet. Gjennom virkemidler og tilrettelegging vil vi være en vesentlig bidragsyter i forhold til en god folkehelse i Vennesla kommune. Vi vil at alle skal ha muligheten til å drive idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.

## 1.3 Befolkningsutvikling

I dette avsnittet er tall hentet fra Kommuneplanens samfunnsdel som ligger som bakgrunnsstoff i denne kommunedelplanen.

Vennesla har hatt en jevn befolkningsøkning siden 1994 på 1,5 % per år. Den 01.12.14 hadde kommunen 13 986 innbyggere. I statistikk fra SSB vises det at befolkningen har økt til 14 189 i første kvartal i 2015. Analyser i Kommuneplanen viser at det er ventet en vekst fremover på over 20 % frem til 2030. Årsaken til økningen er nettoinnflytting og fødselsoverskudd. De siste årene har nettoinnflytting vært den største grunnen til økningen[1].

Sammensetningen i befolkningen viser at det er klart flest innbyggere i alderen 0-40 år. Det er en reduksjon i etnisk norske innbyggere og innvandrertallet fra 2000 til 2015 er 1342. Vennesla kommune vil ta imot flere flyktninger i årene fremover. Dette medfører at befolkningssammensetningen vil bli endret. Det er et viktig punkt å ta med seg videre i en plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i forhold til folkehelse, integrering og inkludering.

## 1.4 Formål med planen

Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv er som sagt et statlig krav fra Kulturdepartementet i forhold til tildelingen av spillemidler. Prosessen skal være et samarbeidsprosjekt og være preget av medvirkning fra berørte parter. Kommuneplanens samfunnsdel sier at kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal legge til rette for et aktivt og variert tilbud innen området. Det skal være en realistisk plan med behovsavklaringer innen idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Kommunedelplanen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er ikke en juridisk bindende plan. Derfor må arealvurderinger tas med i kommuneplanens arealdel for å få rettslig virkning.

Hovedhensikten med en kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet er å ha en politisk vedtatt plan for utvikling av aktiviteter, anlegg og områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Vennesla kommune. Handlingsprogrammet er en 4 års plan for investeringer til anlegg og områder for idrett og friluftsliv som er basert på registrerte behov. Planen skal utformes i henhold til nasjonale

[1] Weblink: https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkendrkv/kvartal/2015-05-19?fane=tabell&sort=nummer&tabell=227581

føringer satt av Kulturdepartementet. Den skal også være i tråd med kommuneplanen i både arealdelen og samfunnsdelen.

**Vennesla kommune har utformet en rekke konkrete formål med planen:**

*Planen skal sikre, utvikle og skape muligheter for at alle skal kunne drive idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet*

- Sikre en samordnet og målstyrt utbygging av anlegg og aktiviteter for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Vennesla.
- Sikre arealer og muligheter for lek, fysisk aktivitet, friluftsliv og idrettsaktiviteter i tillegg til å samordne behovene hos de ulike befolkningsgruppene.
- Sikre at rikspolitiske føringer, særlig for barn og unge, blir innarbeidet i planen og følger retningslinjene i kommuneplanen i Vennesla.
- Utvikle gode drifts- og vedlikeholdsrutiner og i den forbindelse å avklare ansvarsområder.
- Sikre at kommunen og organisasjoner kjenner sine retningslinjer i forhold til oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging og drift av anlegg for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet.
- Skape muligheter for aktivitet, slik at man kan få en økning i andelen som er fysisk aktive i kommunen.
- Sikre universell utforming der det er mulig.
- Skape muligheter for å utvikle lavterskeltilbud både i idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og i friluftsområder.
- Skape en realistisk bakgrunn for gjennomføring av tiltak og prosjekter ved å være i samsvar med de økonomiske rammene i kommunens økonomiplan.

## 1.5 Kommunens bakgrunnsmateriale

Følgende materiale har vært sentralt i denne revideringen av kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

**Lokalt:**

*Kommuneplan for Vennesla 2015-2026 – Revidert samfunnsdel*. Vennesla kommune.

*Kommuneplan for Vennesla – Arealdel 2011-2023.* Vennesla kommune.

*Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2010-2013*. Vennesla Kommune.

*Kommunedelplanen for sykkel. Langsiktig arealplan med konsekvensutredning(2014*). Vennesla kommune.

*Folkehelseprofil 2013, Vennesla*. Folkehelseinstituttet.

*Folkehelseprofil 2016, Vennesla.* Folkehelseinstituttet.

**Regionalt:**

*Regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2014-2020*. Vest-Agder Fylkeskommune.

**Nasjonalt:**

Veileder - *Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet.* Kirke- og kulturdepartementet 2007.

Strategi – *Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv. En satsning på friluftsliv i hverdagen; 2014-2020.* Miljødepartementet.

St.meld. 19 (2014-2015). *Folkehelsemeldingen*. *Mestring og muligheter*. Helse- og omsorgsdepartementet.

St.meld. 26 (2011-2012). *Den norske idrettsmodellen*. Kulturdepartementet.

Handlingsplan for fysisk aktivitet (2005-2009). *Sammen for fysisk aktivitet.* Departementene.

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven).

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven).

## 1.6 Planarbeidet

Handlingsplan for idrett og friluftsliv ble for første gang utarbeidet i 1995. Sist reviderte utgave kom i 2009. Denne planen ligger til grunn for denne revisjonen.

Planarbeidet har vært i tråd med Plan- og bygningslovens bestemmelser om en helhetlig plan for kommunen, som igjen skal speiles i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i forbindelse med revisjon av planen som bestod av:

| Navn | |
|---|---|
| **Tore Osmundsen** | Idrettsrådet |
| **Jens Røed** | Levekårsutvalget |
| **Tommy Ingebrigtsen** | Levekårsutvalget |
| **Jürgen Orf** | Enhetsleder for park og idrett |
| **Lena Kleven Flateland** | Enhet for park og idrett |
| **Eirik Aarrestad** | Plan- og miljøvernrådgiver |
| **Oddbjørn Sagedal** | Planrådgiver |
| **Torjus Johansen** | Barnas talsperson |
| **Olav Norheim** | Sekretær |

Gjennom deltakelse i planarbeidet har vi fått innspill fra Vest-Agder Fylkeskommune ved Torill Folkestad, Christian Magelssen og Bård Andreas Lassen og Midt-Agder Friluftsråd ved Per Svein Holte og Janne Johnsen.

Vi har også hatt medvirkning fra lag og foreninger, gjennom offentliggjøring og offentlige innspill.

## 1.7 Resultatvurdering av forrige plan

Forrige handlingsplan for idrett og fysisk aktivitet ble vedtatt i 2009 og dekket perioden frem til og med 2013. Handlingsplanen har i denne perioden blitt brukt som et styringsverktøy i prioriteringen av midler og satsing innenfor feltet. Flere av punktene som er beskrevet i denne planen er gjennomført. Ved årlige revisjoner har endringer blitt gjort i tråd med planverket ellers i kommunen. Ved rulleringen har man fortløpende grunngitt endringer som er foretatt, sett i lys av utviklingen ellers.

Handlingsplanen med prioriterte tiltakslister har bidratt til å få en post i økonomiplanen til midler, som igjen utløser spillemidler. Denne politiske behandlingen har fordelt kommunale midler som har gått inn i prosjekter som kommunens egenandel.

Følgende tiltak er gjennomført med tilskudd fra spillemidler:

| Anlegg | Årstall | Kostnadssum | Spillemidler |
|---|---|---|---|
| **Programsatsningsmidler svømmehallen** | | | 5 000 000 |
| **Øvrebøhallen, HALL*** | 2013 | | 2 400 000 |
| **Vennesla Omsorgssenter, Mosjonsløypa** | 2014 | 583 750 | 292 000 |
| **Vennesla Skole balløkke asfalt** | 2014 | 431 625 | 216 000 |
| **Askedalen/Moseidmoen lysløype** | 2014 | 336 000 | 168 000 |
| **Eikeland skole, balløkke** | 2012 | 446 000 | 223 000 |
| **Grovane O-kart** | 2010 | 163 500 | 55 000 |
| **Steinfoss tømmerrenne (Grovane)** | 2012 | 400 000 | 200 000 |
| **Hallandsbrua tennisbane** | 2009/2010 | 492 000 | 164 000 |
| **Heptekjerr balløkke** | 2012 | 450 000 | 200 000 |
| **Homme kunstgressbane** | 2012 | 4 668 000 | 1 556 000 |
| **Hunsfoss skole, nærmiljøkart** | 2014 | 63 000 | 32 000 |
| **Kilefjorden O-kart** | 2011 | 433 000 | 144 000 |
| **Kvarstein skole, nærmiljøkart** | 2014 | 63 000 | 32 000 |
| **Måneglytt skaterom** | 2010 | 260 000 | 130 000 |
| **Moseidmoen lysløype** | 2010 | 746 000 | 200 000 |
| **Øvrebø skytebane** | 2013 | 3 000 000 | 700 000 |
| **Øvrebø sosialtrom** | 2013 | 1 483 000 | 400 000 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Øvrebø Treningsrom** | 2013 | 1 100 000 | 344 000 |
| **Sandripheia, snøproduksjon** | 2012 | 1 271 000 | 635 000 |
| **Sandripheia, alpinanlegg** | 2010 | 582 500 | 233 000 |
| **Sandripheia, K40** | 2011 | 272 000 | 109 000 |
| **Sandripheia, skitrekk** | 2011 | 460 000 | 184 000 |
| **Sandripheia, K60** | 2011 | 3 912 000 | 840 000 |
| **Sandripheia, K60 plast** | 2011 | 2 600 000 | 840 000 |
| **Programsatsningsmidler K60 Plast** | 2011 | | 796 000 |
| **Sandripheia, lagerbygg for drift** | 2014 | 540 000 | 216 000 |
| **Totalt:** | | **24 756 375** | **16 309 000** |

Ut fra tallene som foreligger kan man se at kommunens investeringer siden 2009 har vært på nesten 25 millioner kroner. Dette har utløst i overkant av 16 millioner i spillemidler.

*) Øvrebøhallen ble gjenoppbygget etter brann, forsikringssum: 40 millioner.

# 2 DEFINISJONER

## 2.1 Definisjoner av idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

- **Idrett** defineres som aktivitet i form av trening eller konkurranse i den organiserte idretten.
- **Fysisk aktivitet** er egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og aktiviteter preget av lek.
- **Friluftsliv** er opphold og fysisk aktivitet i friluft med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.
- **Hverdagsaktivitet** er for eksempel å gå eller sykle til jobb, bruke trapp i stedet for heis. Altså aktivitet som følger dagligdagse gjøremål.

## 2.2 Definisjoner av anlegg

Følgende definisjoner er lagt til grunn i denne planen:

- **Nærmiljøanlegg**

Nærmiljøanlegg er et anlegg som tilrettelegger for egenorganisert fysisk aktivitet, ofte i tilknytning til boligområder og i nærområder som skole og ved andre idrettsanlegg. Anleggene er primært for barn, men kan benyttes av lokalbefolkningen for øvrig. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg, og det skal ikke være utformet slik at det dekker behovet til den organiserte idretten eller konkurranseidrett. Lekeplasser er ikke definert som nærmiljøanlegg.

- **Ordinære anlegg**

Ordinære anlegg som er tilskuddsberettigede er anlegg som er knyttet til trening og konkurranse i regi av den organiserte idretten. Det finnes da spesielle krav til mål og utforming av anlegget. Anleggstypen benevnes også som kommuneanlegg.

- **Nasjonalanlegg**

Nasjonalanlegg tilfredsstiller de tekniske og funksjonelle kravene for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser. Det er NIF og Kulturdepartementet som gir et anlegg statusen som nasjonalanlegg.

- **Interkommunale anlegg**

Dette er større anlegg som kan brukes til trening og konkurranse av den organiserte idretten. Det er et anlegg hvor flere kommuner er eiere av anlegget. Hver kommune må gå inn med minimum 5 % av godkjent kostnad. Skriftlig driftsavtale på minimum 20 år er et krav, og det er Kulturdepartementet som definerer anlegget som interkommunalt anlegg. Det kan søkes om 30 % mer spillemidler av ordinær tilskuddssats ved interkommunale anlegg.

- **Frilufts- og friområder**

Grønne områder er viktig i dagens samfunnsutvikling. Friluftsområder og friområder blir gjerne brukt som en fellesbetegnelse på slike grøntområder. Allikevel kan man skille de av definisjonsmessig.

- **Friluftsområder** er store områder som omfattes av allemannsretten. Det er ingen krav til parkmessig opparbeidelse, men kun tilrettelegging for bruk. Slike områder brukes gjerne til

jakt, fiske, fysisk aktivitet og trening. Dette området inneholder mindre grad av tilrettelegging.

- **Friområder** er avgrensede offentlige områder som er spesielt tilrettelagt og opparbeidet for allmennheten. I friområder så skal kommunen enten eie eller disponere dem ved varig bruksrett i tinglyste avtaler. Kommunen skal også sørge for evt. opparbeidelse og ha vedlikeholdsansvar, med mindre annet er avtalt. Dette kan være områder som parkanlegg, turvei, lysløype, lekeplass, nærmiljøanlegg og badeplass. En kan også definere koller, bakker og sletter som friområder.

- **Statlig sikrede friluftsområder**

Dette er områder hvor det offentlige bidrar med midler for å skaffe seg råderetten gjennom erverv eller langsiktige avtaler om bruksrett for minimum 40 år.

## 2.3 Andre definisjoner

- **Lavterskel**

Et lavterskeltilbud er et tilbud som er lett tilgjengelig både fysisk, sosialt og kulturelt. Det skal være aktivitet hvor barrierene er bygget ned slik at de ikke skal hindre noen i å delta. Sentrale faktorer her er gjerne pris, tilgjengelighet, anlegg og at det kreves lite eller ikke noe utstyr.

- **Folkehelse**

Folkehelse er definert som befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. I sammenheng med dette begrepet finner vi begrepet folkehelsearbeid, som er samfunnets innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse gjennom å forebygge faktorer som svekker helse og underbygge faktorer som styrker helse.

# 3 MÅL OG STRATEGIER

I arbeidet med kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er gode mål og strategier et sentralt virkemiddel. Gjennom utviklingen av gode mål og langsiktige strategier vil man kunne øke mulighetene for realisering av anlegg for idrett og friluftsliv. I denne planen vil vi, i tillegg til å ha overordnede føringer, sette delmål for hvert av fokusområdene i planen.

- Folkehelse.
- Barn og unge.
- Friluftsliv.
- Idrett og fysisk aktivitet.
- Utbygging og drift.

## 3.1 Overordnede mål og strategi

Det overordnede målet for anlegg for idrett og friluftsliv i Vennesla er:

*Vennesla kommune skal tilrettelegge anlegg, områder og aktivitet for idrett og friluftsliv for alle grupper av befolkningen, slik at alle får gode muligheter til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv der de bor.*

For å kunne realisere dette har Vennesla kommune utformet tre overordnede strategier i arbeidet:

- Vennesla kommune skal samordne planer og prioriteringer slik at anleggsutviklingen ivaretar befolkningens interesser og behov.
- Arealplanleggingen skal tilrettelegge for fysisk aktivitet gjennom nærhet til turløyper både sommer og vinter, fra hvert boligområde.
- Vennesla kommune skal ha en fremtidsrettet innstilling i sitt arbeid med anleggsutvikling.

## 3.2 Delmål for Vennesla kommune

### 3.2.1 Delmål – Folkehelse

- *Vennesla kommune skal ha et stadig større fokus på folkehelse i alle enheter og seksjoner.*

Strategier:

- Kommunen har vedtatt gjennom den overordnete kommuneplanen at Folkehelseloven av 2012 skal være styrende for folkehelsearbeidet fremover.
- Ved planlegging av nye tiltak bør en ha et spesielt fokus på den folkehelsefremmende effekten; dvs. at anlegg skal være lett tilgjengelige og at terskelen for å ta dem i bruk av brede befolkningsgrupper er lav.
- Gjennom oppdaterte statistikker og kartlegging skal Vennesla kommune være oppdatert på trender innenfor folkehelsen i kommunen.
- Prosjektene beskrevet i denne planen skal være folkehelsefremmende og invitere til sosial og fysisk aktivitet.
- Tilrettelegging av anlegg og områder for aktivitet, skal være inkluderende og kunne brukes i integreringsprosesser i lokalsamfunnet.
- Det skal spesielt tilrettelegges for anlegg i nærheten av befolkningen. Særlige fokusområder er barn og unge, personer med nedsatt funksjonsevne, inaktive og innvandrere.

### 3.2.2 Delmål – Barn og unge

- *Barn og unge skal prioriteres i planleggingen og byggingen av nye idrettsanlegg.*

Strategier:

- Sikre skolens, idrettens og friluftslivets behov for arealer og anlegg.
- Det skal være sikre adkomstveier for sykling og gange for barn og unge, herunder i tilknytning til skole, idrettsanlegg, nærmiljøanlegg og friluftsområder.
- Barn og unge skal inkluderes i arbeidet med utvikling av planer for idretts- og nærmiljøanlegg i kommunen.
- Vennesla kommune vil legge til rette for aktivitet gjennom anleggsbygging, som kan høyne aktivitetsnivået hos barn og unge.
- Vi vil tilrettelegge for både konkurransebasert organisert idrett, men spesielt for uorganisert aktivitet i skole og fritid.

### 3.2.3 Delmål – Idrett

- *Vennesla kommune vil legge til rette for at alle som ønsker å drive med konkurransebasert, organisert, idrett har muligheten til dette uansett nivå.*

Strategier:

- Utforme idrettsanlegg som oppfyller kravene til de ulike særforbund slik at anleggene er godkjent for konkurranseidrett.
- Anleggene skal i tillegg være utformet etter standard for universell utforming.
- Vi vil samarbeide med andre kommuner for å opprette større interkommunale anlegg for idrett og fysisk aktivitet.
- Vennesla kommune vil være oppdatert på deltakelsen i den organiserte idretten slik at ressursene kan fordeles etter behov.
- Kommunen skal vurdere lokaliseringen av idrettsanlegg i samsvar med andre planer og satsninger.
- Ha et tett samarbeid med idrettsrådet som fungerer som et bindeledd mellom idretten og kommunen. Idrettsrådet skal etter NIFs lov kontaktes ved saker i idretten som skal tas opp i kommunen.

### 3.2.4 Delmål – Utbyggings og driftsstrategi

- *Vennesla kommune vil, gjennom samarbeid med ulike organisasjoner, enheter og seksjoner, sikre en helhetlig planlegging i forhold til idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.*

Strategier:

- Kommunalt planarbeid skal koordineres med regionale planer for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Ha klare føringer i utbygging og drift av idrettsanlegg.
- Ha et godt samarbeid med aktuelle organisasjoner for å utvikle idretten og friluftslivet.
- Anlegg for aktivitet skal utformes på en arkitektonisk måte tilpasset miljøet. Estetiske forhold skal vurderes, kulturminner og naturmangfold skal ivaretas.
- Opparbeidelse til friluftsformål (turstier, skiløyper o.l.) skal utføres på en skånsom og miljøvennlig måte.
- Anlegg skal driftes og holdes i forsvarlig stand ved planmessig drift, vedlikehold og skjøtsel.
- Ved utarbeidelse av reguleringsplaner i kommunen skal det innarbeides arealer for lek, idrett og friluftsliv som en del av det nære bomiljøet i tråd med kommuneplanens arealdel.

### 3.2.5 Delmål – Friluftsliv

- *Vennesla kommune vil tilrettelegge for tilgangen til friluftslivet gjennom nærhet til boligområder og etablering av grønne korridorer.*
- *Vennesla kommune vil sikre arealer til friluftsformål gjennom arealplanlegging og inkludering i kommunale prosesser.*

Strategier:

- Planer i kommunen skal samordnes slik at det utvikles gode muligheter for friluftsliv i nærområder, herunder «grønne lunger», og slik at det utvikles gode atkomster til friluftsområdene i heiene rundt Vennesla.
- Turveger, stier, sykkelveger og løyper bør samordnes slik at man får et grønt nettverk som integrerer andre viktige arenaer - slik som skole, sentrum, idrettsanlegg og friluftsområder.
- Friluftslivet i tilknytning til sykkelrute 3 skal videreutvikles.
- Badeplasser, parker og andre områder for rekreasjon skal tilknyttes gode adkomstveier og tilrettelegges for allmenn bruk.
- Utvikle området rundt Venneslafjorden og elvebredden langs Otra slik at alle som vil har god adkomst og muligheter til friluftsliv.
- Tilrettelegge fiskeplasser/badeplasser for alle, spesielt områder for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Utvikle skilting i nærområdene ut til friluftsområder og være aktiv i opplysningsarbeid om friluftsmulighetene i nærområdet.
- Fortsette arbeidet med godt utviklet løypenett på heiene i Vennesla kommune.
- Fortsette godt samarbeid med organisasjoner som Turløypeforeningen og Midt-Agder Friluftsråd i utvikling av turstier, turveier og skiløyper.
- Arbeide for å få langsiktige grunneieravtaler som er av en slik art at det gir tilgang på å kunne søke om midler til tilrettelegging og skjøtsel, samt spillemidler.

# 4 UTFORDRINGER OG VIRKEMIDLER

Skal Vennesla kommune kunne nå de mål som er trukket opp, er det nødvendig med samhandling innad i kommunen, mellom kommunen og andre offentlige myndigheter og de frivillige organisasjonene i Vennesla. Det bør legges opp til et samarbeid om virkemidler hvor offentlige organer på flere nivå samordnes med de lokale organisasjoner og næringsliv.

Midt-Agder Friluftsråd er en viktig samarbeidspartner; derfor skal kommunen delta aktivt i denne organisasjonen. Likedan må kommunen ivareta et godt og konstruktivt samarbeid med idrettsrådet i Vennesla og andre frivillige organisasjoner, og stimulere og benytte seg av den dugnadsiver som finnes i kommunen.

Planlegging og lokalisering av idrettsanlegg og friluftsområder skal tilpasses befolkningsmønsteret i kommunen. Det må også speile utviklingen i lokalsamfunnet.

## 4.1 Målstyrt utbygging og tilrettelegging

Hovedutfordringen for Vennesla er å få til en målrettet utbygging innen idrett og friluftsliv. Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal være i samsvar med kommuneplanen og skal innarbeides som en integrert del av denne. Det betyr at idrett og friluftsliv skal vurderes i et samfunnsmessig perspektiv i forhold til de øvrige samfunnsmessige målsetninger som er trukket opp i kommuneplanen for Vennesla.

Utarbeidelse av en kommunal plan som omhandler idrett og friluftsliv i Vennesla er en forutsetning for en målrettet og samordnet anleggsutbygging. Denne planen er derfor det viktigste virkemiddel som kommunen har for å kunne realisere målene. For tildeling av spillemidler har staten satt som et absolutt krav at det skal foreligge en vedtatt kommunal plan for idrett og friluftsliv i hver kommune.

## 4.2 Sikring av arealer

Arealer og områder for friluftsliv, idrett og lek skal sikres i kommunens arealplanarbeid og innarbeides i kommuneplanen, kommunedelplaner og reguleringsplaner. Det bør avsettes egnete arealer til fysisk aktivitet i nærmiljøet og grønne korridorer bør prege ferdselsnettet til ulike arenaer. Dette er det viktigste virkemiddel som Vennesla kommune har for å sikre nøkkelarealer til fremtidig bruk for friluftsliv, lek og idrett. Neste skritt er erverv og servituttavtaler som det er offentlige støtteordninger til.

Kommunestyret har med hjemmel i plan- og bygningsloven vedtatt retningslinjer gitt i kommuneplanen for omfang og kvalitet av arealer og anlegg av betydning for barn og unge. Retningslinjer har bestemmelser om leke- og oppholdsarealer i boligområder og spesifikke krav om arealstørrelser, avstander og arealkategorier. Det er viktig at arealene som avsettes er gode og egnede arealer som igjen skaper et godt og trygt nærmiljø. Gjennom arealplanleggingen kan dimensjonering og arealkrav, lokalisering, adkomst og sammenheng med andre anlegg og lokaler, avklares. Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal angi arealer og sammenhenger for idrett, lek og friluftsliv og som i neste omgang skal innarbeides i kommuneplanen/reguleringsplaner.

## 4.3 Finansiering av utbyggingskostnader

I prinsippet finansieres idrettsanleggene ved kommunal egenandel, dugnad, egenandel fra idrettslag og tilskudd fra fylkeskommunen i form av spillemidler. For utbygging av idrettsanlegg og tilrettelegging for friluftsliv er spillemidler en betydelig finansieringskilde. En tilfredsstillende

kommunal plan for idrett og friluftsliv er helt avhengig av en kobling mellom arealplanlegging og økonomisk planlegging. Det må være en samordnet plan for finansiering av tiltak og sikring av arealer. Budsjettering av midler til slike formål må derfor integreres i kommunens økonomiplan. En gjennomarbeidet og god plan for idrett og friluftsliv, som har bredde og som er integrert i øvrig virksomhet, er den beste garantien for finansiering, fra mange kilder og til ulike formål.

## 4.4 Godkjenning av anlegg i forbindelse med spillemidler

Godkjenning av idrettsanlegg, også kalt idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning, er delegert til kommunen. Unntaket i denne ordningen er store og kostnadskrevende anlegg som krever spesiell kompetanse for godkjenning – som blant annet svømmeanlegg. Den kommunale godkjenningen av planer for idrettsanlegg skal omfatte:

- Idrettsfaglige forhold.
- Anleggstekniske forhold.
- Estetiske og miljømessige forhold.

Foruten godkjenning av anleggsplaner, skal kommunen også kontrollere anlegget under utbygging og ved ferdigstillelse er utført i samsvar med godkjente planer og skal attestere dette før spillemidler kan utbetales i sin helhet. Tilvarende vurderinger forutsettes gjennomført for friluftstiltak knyttet til friluftspolitiske, friluftsfaglige og tekniske forhold. Natur- og friluftsfaglige instanser i kommunen, fylkeskommunen og fylkesmannen forutsettes å være med i vurderingen av slike anlegg.

## 4.5 Drift og vedlikehold

Drift av anlegg og områder for idrett og friluftsliv omfatter blant annet idrettslige, miljømessige, økonomiske, tekniske og administrative oppgaver. Praktiske planløsninger og hensiktsmessige materialvalg er av stor betydning fro vellykket drift. Alle sider ved driften må vurderes tidlig i planfasen.

Utgifter til drift og vedlikehold kan dekkes ved:

- Kommunale bevilgninger.
- Leieinntekter fra brukerne.
- Billettinntekter.
- Tilskudd.
- Reklame.
- Dugnadsinnsats.

Det er viktig at økonomiplanen og planlagte anlegg samsvarer. Størrelsen på de kommunale bevilgninger vil imidlertid være avhengig av kommunens generelle økonomiske situasjon til enhver tid. Planlegging og opplisting i handlingsplanen er satt opp i samsvar med gjeldende økonomiplan. For å opprettholde en forsvarlig vedlikeholdsstandard, må drift og vedlikehold være en kommunal oppgave på idrettshaller og idrettsanlegg. For øvrige anlegg kan det være et kombinert ansvar, og i slike tilfeller skal det inngås vedlikeholdsavtaler med aktuelle aktører. Investeringer i forhold til opprusting av eldre anlegg tas også med i planen som en viktig post.

## 4.6 Felles ansvar for folkehelse

Det er fastsatt i kommuneplanens samfunnsdel at folkehelse skal være et fokusområde i samtlige seksjoner og enheter i kommunen. I den sammenheng er kommunedelplanen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet et virkemiddel for å oppnå god folkehelse i kommunen. Det er svært viktig at en slik plan er i tråd med de overordnete føringer som er satt av kommunen. I kommuneplanen er det beskrevet at kommunen skal bruke folkehelseloven som et verktøy i planleggingen. Samarbeid og helhetlig tenkning på folkehelseområdet vil kunne påvirke Vennesla kommunes folkehelse samlet sett. Å se på alle seksjoner som samarbeidspartnere mot et felles mål, vil skape strategier som støtter opp om hverandre. Det er avgjørende at man innad i kommunen ser ringvirkninger og fordeler av hverandres arbeid, og støtter opp om tiltak og planer som vil gagne folkehelsen både i den nærmeste fremtid, men også i det langsiktige perspektivet. Planens forslag til tiltak skal også rette seg mot områder som er definert som kommunens folkehelseutfordringer i følge folkehelseprofilen av 2013 og 2016, hvor det trekkes frem blant annet overvekt og psykisk helse.

Det er også et viktig virkemiddel å følge de nasjonale føringer som er gitt. Ved at kommunen samordner nasjonale føringer og planer, vil man kunne ivareta nasjonale krav på flere nivå og sikre en trygg og bærekraftig utvikling i anleggsutviklingen som et virkemiddel i arbeidet mot en bedret folkehelse i Vennesla kommune.

Anleggsutviklingen kan forbedre folkehelsen på flere områder da dette er arenaer for fysisk og sosial aktivitet. Det er viktig å se på anlegg som et virkemiddel i inkludering og integreringsprosesser i kommunen, da idrett og fysisk aktivitet er positive miljøer hvor det foregår en naturlig integreringsprosess. Dette gjelder spesielt mennesker med funksjonsnedsettelser, innvandrere og flyktninger.

**Dugnad: Ivrige frivillige i gang med legging av kunstgress på Homme idrettsplass. Foto: Jürgen Orf**

## 4.7 Barnehage og skoleområde som arena for fysisk aktivitet

Skoleområder og barnehageområder fungerer som arenaer for både organisert og uorganisert aktivitet både i og utenfor skolenes og barnehagenes åpningstider. Disse arenaene bør derfor bli utformet slik at barn får de utfordringene som utvikler dem både fysisk og sosialt. Aktivitetsflater i tilknytning til skoleområder kan motivere både elever og ansatte til å drive fysisk aktivitet, noe som påvirker folkehelsen i kommunen.

Det er svært viktig å se på nytteverdien av et godt utformet uteområde hos barnehager og skoler. Det er en god arena for barn og unge å være aktive på, noe som kan føre til økt bruk og aktivitet i anleggene og på områdene etter skoletid. Derfor bør kommunen prioritere barnas områder, både for organisert og egenorganisert aktivitet.

I tilknytning til skoleområder bør det være gode adkomstveier som sikrer trygg ferdsel for gående og syklende barn. Dette vil også kunne redusere antallet som blir kjørt til skolen av foresatte, noe som igjen vil minke biltrafikken i områdene rundt skolene.

**Aktivitet: Skiløpere på Drivenesheia. Foto: MAF**

## 4.8 Frivilligheten – en av de største bidragsyterne

Det er utrolig viktig å se på frivillig arbeid som en av de store bidragsyterne i forhold idrett og aktivitet. Det frivillige arbeidet er ikke-økonomisk motivert, men drevet av en motivasjon om å forbedre forholdene til menneskene rundt seg. Frivilligheten samler mennesker og gir en glede i det å være engasjert. At mennesker tar ansvar i lokalmiljøet forebygger ensomhet og bygger nettverk og fellesskap. Frivilligheten er som sagt en viktig bidragsyter, og kommunen vil tilrettelegge for frivillig arbeid. Dette gjøres gjennom tiltak som letter presset på de frivillige organisasjonene, økonomisk og administrativt. Frivilligheten bør bli anerkjent i samfunnet som en av de sentrale byggesteinene i lokalmiljøet.

**Entusiasme: Frivilligsentralen i Vennesla på topptur. Foto: Jorunn Sagen Olsen**

# 5 AKTIVITETSOVERSIKT

For å kunne utvikle anlegg som tilfredsstiller befolkningens behov, bør Vennesla kommune bidra til brukermedvirkning og danne seg et godt grunnlag med ulikt bakgrunnsmateriale. Aktivitetstallene er hentet fra idrettsregistreringen 2014 (Vedlegg 1)

## 5.1 De største idrettene i Vennesla

| Idrett | Medlemmer |
|---|---|
| **Fotball** | 852 |
| **Håndball** | 286 |
| **Ski** | 278 |
| **Skyting** | 187 |
| **Gymnastikk og turn** | 176 |
| **Motorsport** | 124 |
| **Karate** | 117 |
| **Andre idretter** | 444 |
| **Totalt** | 2613 |

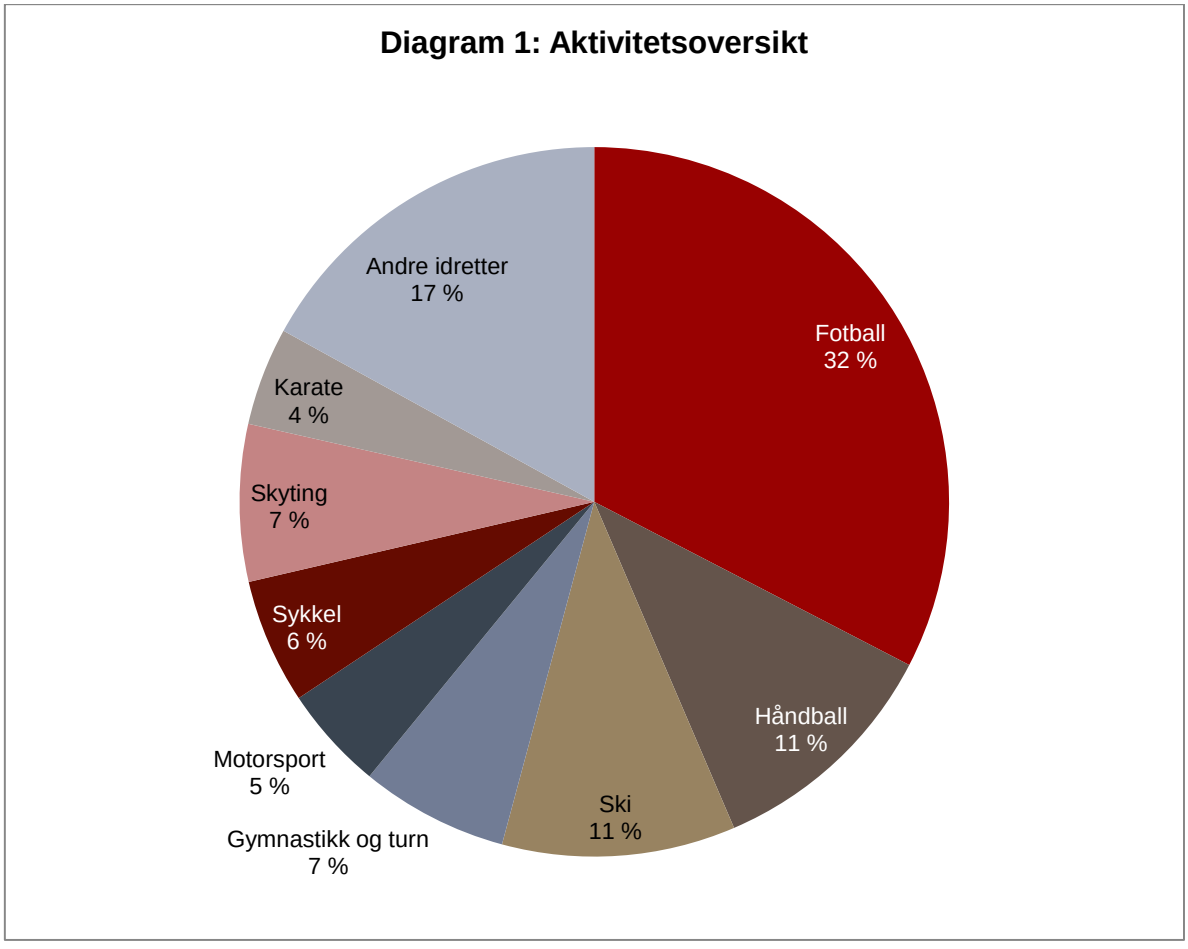

## 5.2 Fordeling kvinner/jenter og menn/gutter:

| Kvinner | Menn | Totalt |
|---|---|---|
| 900 medl. | 1713 medl. | 2613 medl. |

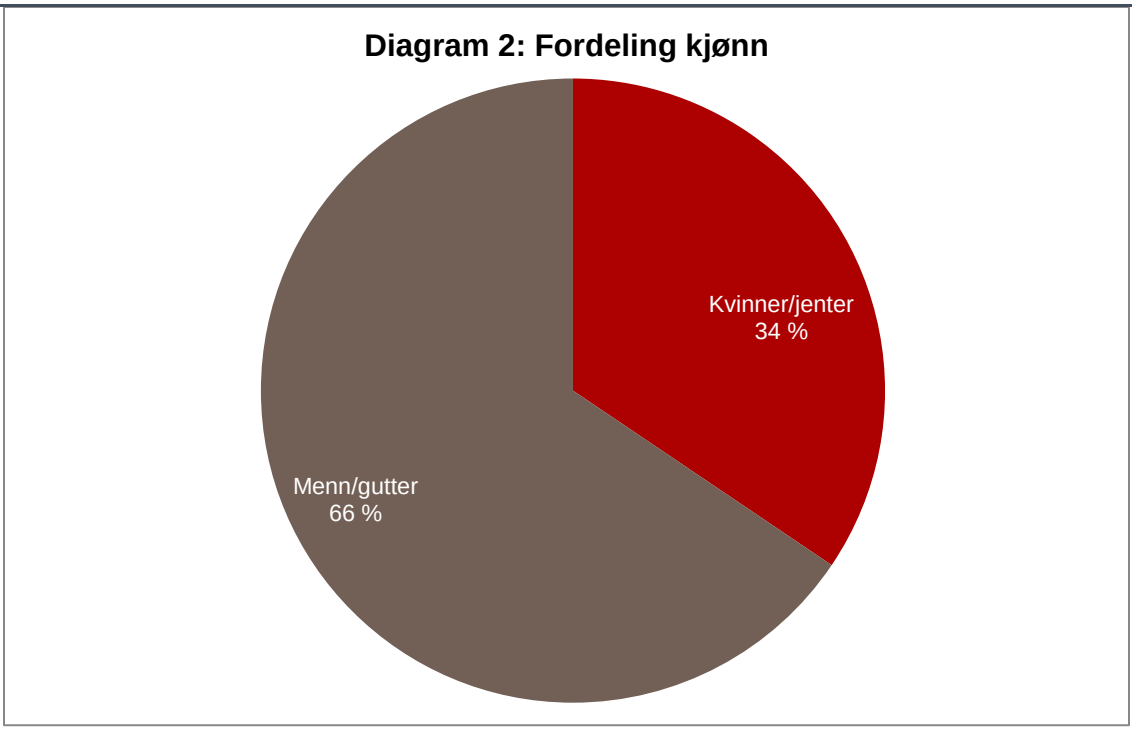


Det er også relevant og se på tallene som viser hvor mange jenter og hvor mange gutter som bedriver hver idrett. Barn og unge er som sagt et fokusområde, og derfor vil vi synliggjøre dette.

| Idrett | Gutter 0-5 år | Jenter 0-5 år | Gutter 6-12 | Jenter 6-12 år | Gutter 13-19 | Jenter 13-19 år | Menn 20- | Kvinner 20- | Totalt gutter | Totalt jenter |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **Fotball** | - | - | 292 | 76 | 199 | 47 | 195 | 43 | 686 | 166 |
| **Ski** | 2 | 3 | 60 | 64 | 37 | 16 | 70 | 26 | 169 | 109 |
| **Skyting** | - | - | - | - | 1 | - | 174 | 12 | 175 | 12 |
| **Motor sport** | - | - | 23 | 2 | 21 | - | 56 | 13 | 109 | 15 |
| **Sykkel** | - | - | - | - | - | - | 130 | 19 | 130 | 19 |
| **Håndball** | - | - | 21 | 122 | 3 | 63 | 28 | 49 | 52 | 234 |
| **Karate** | - | - | 41 | 10 | 30 | 13 | 21 | 2 | 92 | 25 |
| **Gym. og turn** | 9 | 33 | 6 | 55 | 1 | 20 | 52 | - | 68 | 108 |
| **Andre idretter** | 13 | 3 | 54 | 63 | 47 | 66 | 127 | 80 | 232 | 212 |
| **Totalt** | **24** | **39** | **497** | **392** | **339** | **225** | **853** | **244** | **1713** | **900** |

**Diagram 3: Aktivitetstall Gutter/menn**

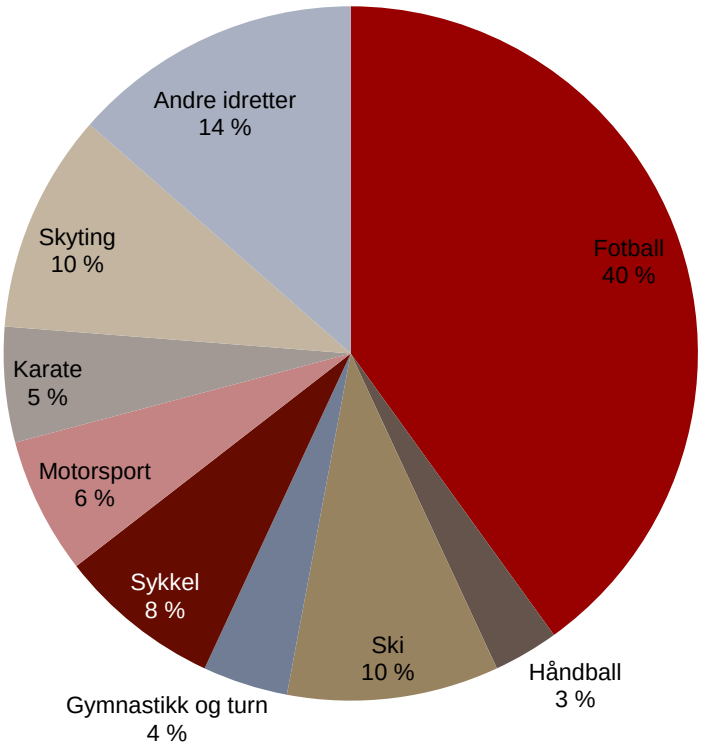


**Diagram 4: Aktivitetstall Jenter/kvinner**

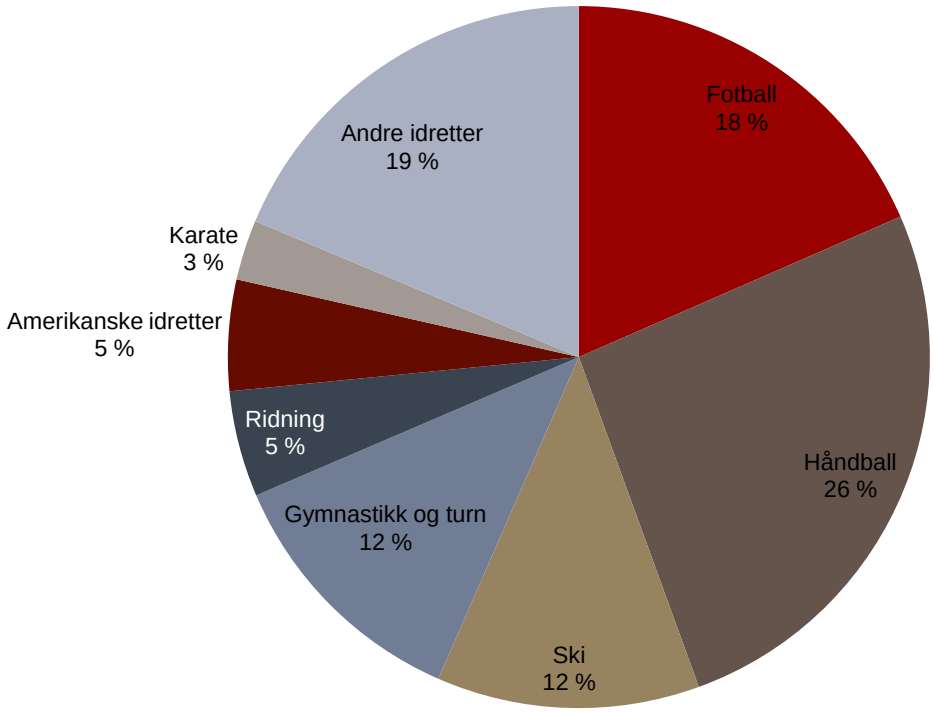

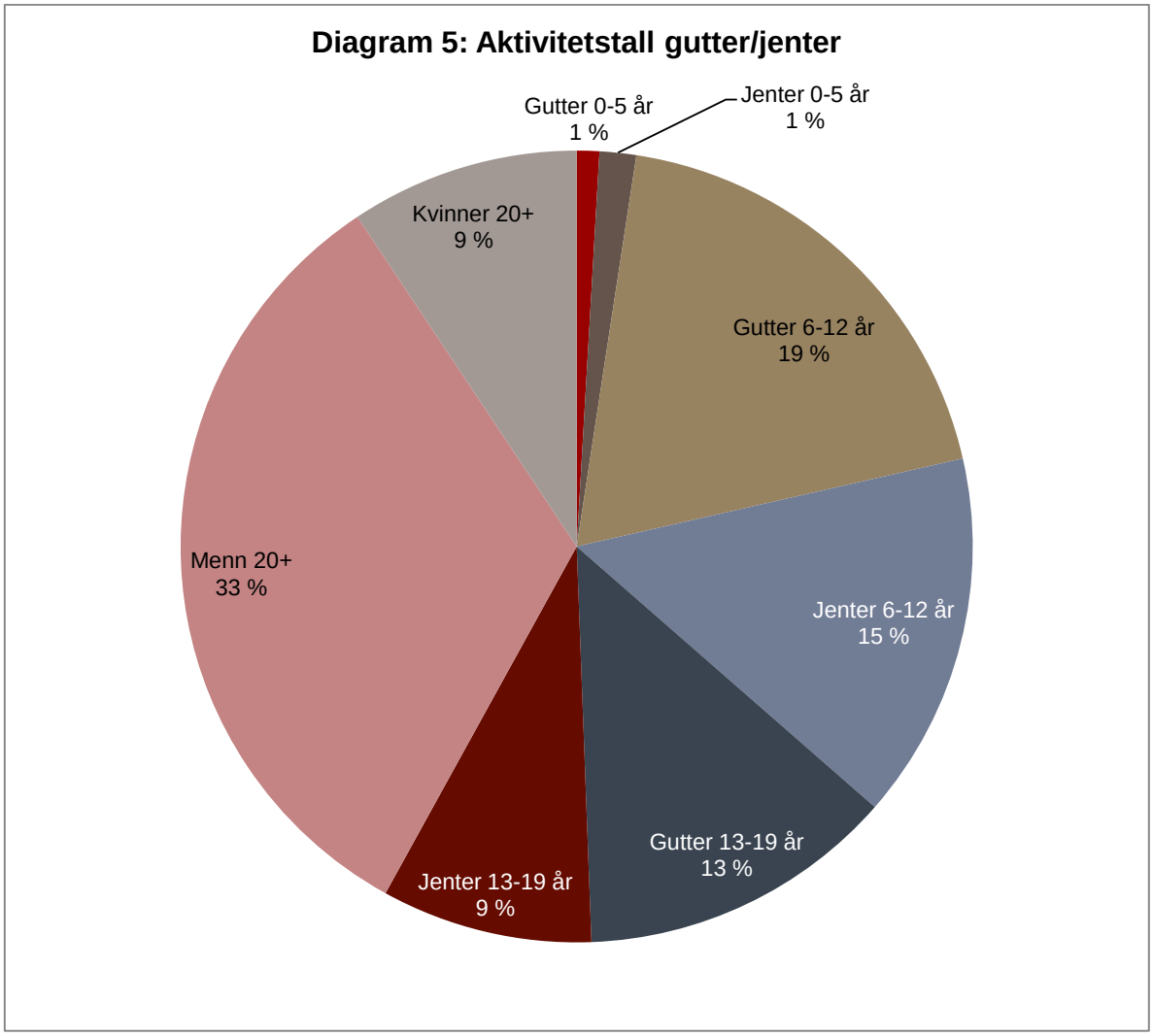


### 5.2.1 Fotball

Vindbjart FK står for store deler av medlemsmassen innenfor fotballen. De har lag for jenter og gutter fra 7-16 år i tillegg til seniorlag for dame og herre. Øvrebø IL har også fotballag fra 7-15 år for gutter og jenter, og de har seniorlag for dame og herre. Det er en overvekt av gutter som spiller fotball i Vennesla.

### 5.2.2 Håndball

Vindbart IL og Øvrebø IL står for medlemsmassen innenfor håndball. Det er fler jenter enn gutter som spiller håndball. Øvrebø IL har lag for jenter og gutter fra 9-13 år, de har også seniorlag. Vindbjart IL har lag fra 6-15 år for jenter og gutter.

### 5.2.3 Skyting

Vennesla Pistolklubb er eneste klubb i Vennesla som driver med skyting som er organisert under Norges Skytterforbund. Derfor er de med i idrettsregistreringen. Her understreker vi at det er flere som er medlemmer i skytterlagene i kommunen. Disse skytterlagene er ikke i Norges skytterforbund, men er organisert i Det frivillige skyttervesen.

### 5.2.4 Ski

Det er Øvrebø IL og Vindbjart IL som har skigrupper i kommunen. Det er en stor idrett i Vennesla, og det er den tredje største idretten både hos jenter og gutter.

### 5.2.5 Turn

Turn er en populær idrett blant de minste barna. Vennesla Cheer- og turnforening har tilbud fra 3-60 år. Gruppa som består av både turn, fitness(aerobic) og cheerleading har også startet opp med parkour og freerunning.

### 5.2.6 Andre idretter som er organisert under NIF

Det er stor variasjon mellom hvilke idretter de forskjellige gruppene bedriver. Det er stor medlemsmasse i fotball, håndball og turn for barn og unge, mens skyting og sykling er store idretter hos voksne. Friidretten har hatt stor vekst i løpet av 2015, noe som ikke fremkommer av aktivitetsoversikten fra 2014.

## 5.3 Fordeling i idrettslagene

**Diagram 6: Fordeling i idrettslagene**

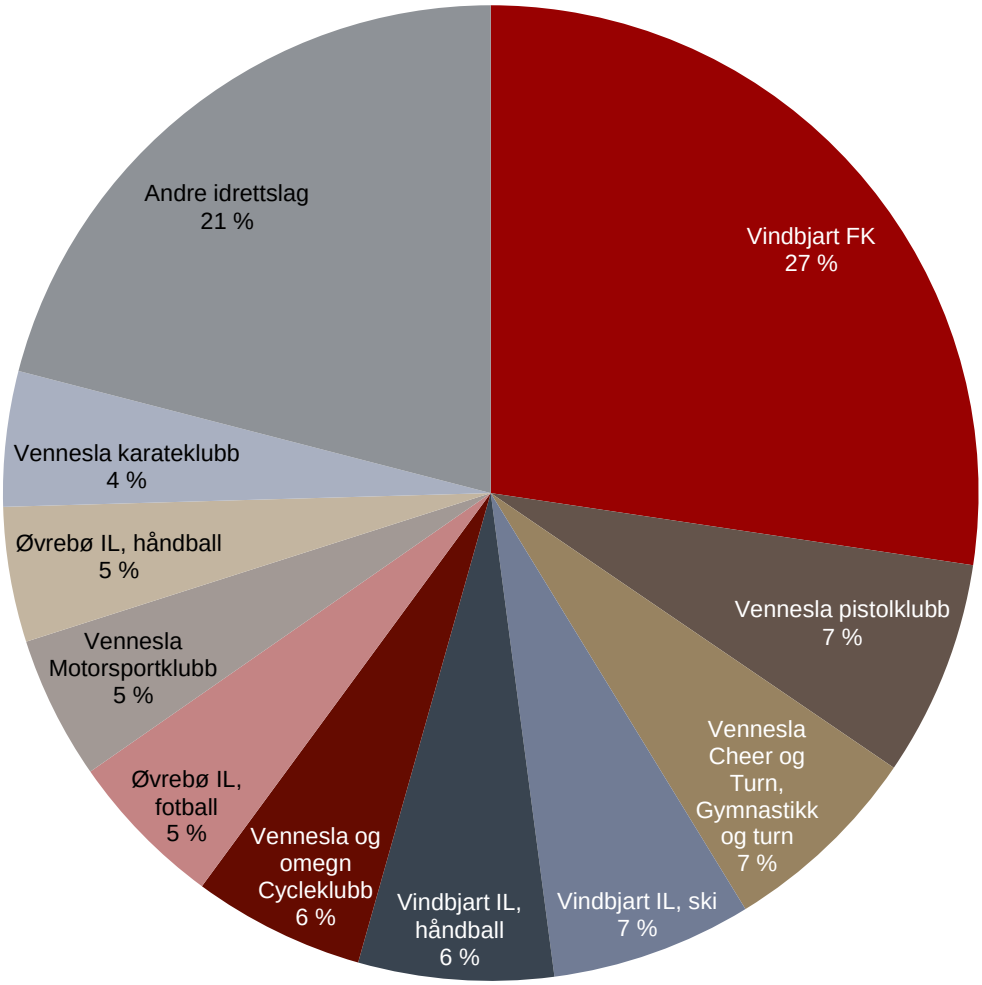

## 5.4 Andre aktiviteter

Hvis man ser på tallene fra idrettsregistreringen, med 2613 aktive medlemmer, så tilsvarer dette 18,4 % som er aktive innenfor den organiserte idretten. Det er allikevel en stor andel som er registrerte i andre klubber og grupper som driver fysisk aktivitet. Tallene er basert på kommunikasjon med de ulike lag og foreninger som er representert.

| Aktivitet/lag/forening | Medlemmer/deltakere | Informasjon |
|---|---|---|
| **Vennesla jeger- og sportsfiskeforening** | 500 medlemmer. | • Egen kvinnegruppe med 45 medlemmer.<br>• Medlem av NJFF.<br>• 115 barn og unge i et voksende ungdomsmiljø.<br>• En arena hvor alle kan være med<br>• Brukere av friluftsområder og leirduebanen bl.a. |
| **Frivilligsentralen** | Ca.700 deltakere på alle aktiviteter i 2014. | • Lavterskelaktivitet.<br>• Variert tilbud.<br>• Deltakere fra barn til senior.<br>• Ute i friluft, i tillegg til anlegg for aktivitet. |
| **Skatemiljøet** | Stor aktivitet. | • Ikke aktivt kartlagt deltakere.<br>• Stor aktivitet ved ungdomsklubben Moonlight og skatebanen.<br>• Barn fra 5.-9.klasse. |
| **Frisklivssentralen** | Varierende. | • 12-ukers program med aktivitet for sine deltakere. |
| **Vennesla hundeklubb** | 134 medl. | • Aktive i friluftsområder og i nærmiljøet. |
| **Golf (Kristiansand)** | 116 medl. | • Mange i Vennesla spiller golf på Bjaavann i Kristiansand kommune. |
| **KRIK** | Varierende. | • For barn og unge.<br>• Forskjellig lavterskelaktivitet.<br>• Vennesla KRIK og nyoppstartede Øvrebø KRIK. |
| **Øvrebø sirkel- og styrkeløfterklubb** | 120 medlemmer. | • Lavterskelaktivitet<br>• Deltakere fra 14-80 år |
| **Bondesligaen i fotball** | 200-250 deltakere. | • Lavterskelaktivitet.<br>• I alle aldre 16-60 år.<br>• Sosial og fysisk aktivitet.<br>• Trener hele året, kamper i sommerhalvåret.<br>• Kamper på Moseidmoen, treninger i Kristiansand. |
| **Bedriftsidrettslaget** | 400 medlemmer. | • Forskjellige aktiviteter gjennom hele året. |
| **Skytterlagene i Vennesla** | 160 medl. Øvrebø.<br>101 medl. Vennesla. | • Organisert i Det Frivillige Skyttervesen.<br>• Vennesla skytterlag og Øvrebø skytterlag.<br>• Voksende ungdomsmiljø i begge lagene. |
| **Kommersielle treningssentre** | 800-900 medlemmer på hvert senter. | • Varierende medlemstall; økning av medlemmer i vinterhalvåret.<br>• Treningssenteret og Cardio24. |

# 6 OMRÅDEBESKRIVELSER

## 6.1 Generelt

### 6.1.1 Status: For befolkningen generelt

En stor del av befolkningen er aktive, mange gjennom organisert idrett, men i hovedsak gjennom egenorganisert aktivitet. Friluftsliv er en stor aktør innen egenorganisert aktivitet. Befolkningen oppgir at de generelt bruker turstier, skogsveier og andre friluftsanlegg oftere enn ordinære anlegg[2]. Det er ca. 18 % som er registrert som aktive i organisert idrett i Vennesla, og flertallet er menn. Det er derfor viktig å ta høyde for jenter som en viktig faktor i anleggsplanleggingen. Etter nærmere undersøkelser har andre aktører som ikke er tilsluttet NIF også et forholdsvis høyt medlemstall.

I kommunen er det gode muligheter for å drive friluftsliv. Det er mange mil med opparbeidede løyper som kan brukes både sommer- og vinterstid. Det jobbes likevel mot en forbedring av mulighetene på friluftsiden. Og med stadig større boligutbygging i kommunen, er det viktig at man legger til rette for at alle skal kunne benytte seg av friluftslivet der de bor. I tillegg er det av stor betydning å fortsette å utvikle det interkommunale samarbeidet i forhold til friluftslivet med Midt-Agder Friluftsråd.

**Glede: Lekeplassen i Vennesla Sentrum. Foto: Lena Kleven Flateland**

[2] Gunnar Breivik (2014), foredrag, *Jakten på det gode liv – hva kan friluftsliv bidra med?* Friluftskonferansen, Kristiansand, juni 2014.

Det er to flerbrukshaller i kommunen, i tillegg er det gymsaler på skolene og en volleyballhall på Kvarstein skole. Flerbrukshallene har stor pågang, spesielt i vintersesongen. Hallkapasiteten er for liten, sammenliknet med andre kommuner og innbyggertall. Det er derfor større pågang enn kapasitet, noe som resulterer i at noen grupper ikke får treningstid i flerbrukshallene. Det er noe i overkant av 7000 innbyggere per hall i Vennesla kommune.

Svømmehallen i Vennesla blir ferdigstilt i 2016, noe som vil generere en god del aktivitet i området rundt ungdomsskolen, barneskolen og den videregående skolen.

## 6.2 Området Hægeland

### 6.2.1 Status

Hægelands sentrumsområder representerer et bygdesentrum med sentral lokalisering til Setesdalsveien (RV9). Det er et storslått heielandskap rundt området i Hægeland. Tradisjonsrike bygdelandskap preger landskapet. Det er store utviklingsmuligheter på Hægeland. Her er det store utmarksområder som kan sees i sammenheng med utvikling av idrett- og friluftsaktiviteter. Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv bør samordnes med planlegging om videre utvikling av Hægeland.

Det er flere sentrale skiløyper i Hægelandsområdet, hvor utfarten til Lauvås skiller seg ut som spesielt viktig. Det er dessverre utilstrekkelig med parkeringsområder, noe som bør legges til Høversland. Området ved Bringsvær leirskole[3] er et viktig regionalt område for friluftsliv og aktivitet. I området ligger Robstadknuten med sitt utkikkstårn, Røynelandsvannet med tilrettelagt bryggeanlegg og trinnfri adkomst, Fjellmannsveien og Sledeveien. Nasjonal sykkelrute 3 er også i området. I den forbindelse drives det blant annet en mobil leirskole hvor det sykles fra Bringsvær til Kristiansand.

Det er betydningsfulle områder for idrett, fysisk aktivitet på Hægeland. Det er et viktig utgangspunkt til turløype/vinterløype til Høversland/Lauvås og til Fjellmannsvegen. Her er det balløkker ved Eikeland oppvekstsenter og i Smiheia, i tillegg er det aktivitetsløkke og skileikanlegg med lysløype i tilknytning Eikeland oppvekstsenter. Området inneholder også innendørs skytebane og utendørs skateanlegg. Det er viktig å tilrettelegge for trygge adkomstveier til aktivitetsanleggene.

### 6.2.2 Forslag til tiltak i Hægelandsområdet:

(uprioritert rekkefølge)

- Oppgradering av badeplass ved Sandlandsvannet.
- Nærmiljøkart over Hægeland.
- Opprusting av aktivitetsområde ved Hægeland sentrum.
- Bedre tilrettelegging av lokaliteter med stor utfart.
- Opplevelseskart med guide for hele Hægeland.
- Parkeringsplasser på Høversland.
- Rehabilitering av lysløype ved Eikeland skole.
- Rydde og vedlikeholde Fjellmannsvegen.
- Turveg rundt Sandlandsvannet og forbindelse til Hægeland sentrum.

[3] Bringsvær leirskole på Hægeland drives av Kristiansand kommune.

- Sykkelvei/turvei fra Kile til Bringsvær.

## 6.3 Området Øvrebø/Skarpengland

### 6.3.1 Status

Skarpengland er et av Vennesla kommunes tettsteder, som også ligger strategisk til i forhold til RV9. Senteret har store utviklingspotensialer i forhold til turisme og reiseliv, derfor bør også tilbud for idrett og friluftsliv vurderes med dette for øye.

Skarpenglandsvannet og området omkring danner et flott kulturlandskap og våtmarksområde som kan være basis i en plan for området slik at det tilrettelegges for mer allmenn bruk. Formålet vil være flersidig for friluftsliv og naturopplevelse, som eksempelvis tursti rundt Skarpenglandsvannet og turvei mellom Skarpengland, skolen og idrettshallen Øvrebø. Ved Øvrebø er det også et rikt kulturliv med vakker kirke og kirkegård, storslått landskap og rike kulturminner. Sangeslandsvannet er landskapselement nummer én i bygda. Her er det en badeplass som ble rehabilitert i 2015. Det er under utarbeidelse en områdereguleringsplan for Skarpengland hvor Skarpenglandsvannet er inkludert. I den forbindelse må man se an det rike fuglelivet og våtmarksområder som er viktig i naturvernsammenheng.

**Trening: Håndballtrening i Øvrebøhallen. Foto: Lena Kleven Flateland**

Homme idrettsanlegg ligger nært RV 9 og er et sentralt anlegg for folk fra Øvrebø og Hægeland. I planperioden ble grusbanen rehabilitert og erstattet med ny 11'er bane med kunstgressdekke. Da ble også flomlyset erstattet med nye lyskastere som tilfredsstiller kravene fra KUD og Norges fotballforbund. I tillegg til kunstgressbanen har idrettsanlegget eget klubbhus, 11'er-bane med naturgress, samt sandvolleyballbane.

I skoleområdet på Skarpengland finner vi skolebygget og Øvrebøhallen. Øvrebøhallen ble bygget opp igjen etter brann i 2010. Det fremstår nå som et nytt og moderne flerbruksanlegg. Det er håndballbane med oppmerking for ulike idrettsgrener, tribune, scene, sosialt rom, treningsrom, garderober og innendørs skytebane. Hallen huser også kontor for Øvrebø IL, i tillegg til klubbrom for Øvrebø skytterlag ved skytebanen. Øvrebøhallen ligger i nær tilknytning til Skarpengland skole. Her er det også planer om å utvikle uteområdet. I dag ligger det en flombelyst balløkke med kunstgress der, men ytterligere forbedring av uteområdet, spesielt lekeområder, ny aktivitetsløkke og sandvolleyballbane, er av stor betydning.

Sandripheia fritidspark hører også til Øvrebø. Dette er et interkommunalt senter for idrett- og friluftsaktiviteter, både på vinterstid og sommerstid. Her er det hoppanlegg med blant annet K60 i plast, snøproduksjon på vinteren, asfaltert rulleskiløype, skileiksområder, varmestue og skiløyper. Dette er et utrolig viktig område for Øvrebø og regionen for øvrig, og det bør prege utviklingen for hele området samlet sett.

Med flotte heieområder bør disse tas i bruk og en bør jobbe med tilrettelegging og tilgjengeligheten til turområdene særlig i nærområdene i Øvrebø. Fjellmannsvegen går fra syd til nord i kommunen. Dette er den gamle ferdselsvegen opp gjennom dalen. Vegen starter syd for Ravnås, og går gjennom både Øvrebø og Hægeland. Denne vegen inngår i en trase fra Evje til Kristiansand.

### 6.3.2 Forslag til tiltak i området Øvrebø:

(uprioritert rekkefølge)

- Videreføre plan for uteområdene på Skarpengland skole.
- Utvikle idrettsplassen på Homme sett i sammenheng med boligutviklingen i området.
- Nærmiljøkart over Skarpengland.
- Tursti rundt Skarpenglandsvannet.
- Turvei/skiløype fra Skarpengland til Sandrip.
- Skiløype fra Sandrip til Nasbøheia.
- Rydde og vedlikeholde Fjellmannsvegen som går fra sør til nord i kommunen.

### 6.3.3 Sandripheia fritidspark, interkommunalt anlegg for idrett og friluftsliv

Sandripheia fritidspark er et interkommunalt samarbeidsprosjekt som skal tilrettelegge og drive anlegg for vinter– og sommeraktiviteter/idretter, og fremme friluftsaktiviteter for allmenheten. Sandripheia fritidspark eies av Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla kommune. De fire eierkommunene står både for investering- og driftsutgifter. Sandripheia fritidspark er et svært viktig område for hele regionen. I siste planperiode har det blitt investert ca. 15 – 20 millioner i anlegget. Det er igangsatt et arbeid med ny reguleringsplan for Sandripheia som skal sikre området til idretts- og friluftsformål og ivareta de trafikale utfordringene i området - dette i tråd med de foreslåtte utviklingsmulighetene presentert under.

#### 6.3.3.1 Sandripheia fritidspark består av følgende anlegg

- Lysløype 3,4 km.
- Lysløype asfaltert 1,1 km for rulleski/rullestol, ski med mer.
- Hoppbakke K60, helårsbakke med plast.
- Hoppbakke K40 og K20
- Skiskytterarena 50 m.
- Skytebane 200 m.
- Skytterstua og skytterhus.
- Sandripstua (varmestua).
- Alpinløype.
- Skitrekk (tau).
- Skileiksområde.
- Lagerbygg for maskiner og utsyr.
- Smørebu med lager og garderobe.

I tillegg kommer 2 snøkanoner for skiløyper og utstyr for snøproduksjon til hoppbakken K60.

#### 6.3.3.2 Forslag til utvikling av Sandripheia

- Arealsikring til idretts- og friluftsformål.
- Utvidelse av parkeringsarealer, og av trafikale forhold inn og ut av anlegget.
- Nytt regionalt skiskytterstadion med tilhørende nytt løypenett.
- Lagerkapasitet.
- Rehabilitering av eksisterende lysløype.

**Samarbeid: Interkommunalt idrett- og friluftsanlegg på Sandripheia. Foto: Steinar Møvik**

## 6.4 Området Vennesla sentrum – Samkom

Dette området består av Venneslas sentrumsområder på østsiden av Otra. I tillegg regner vi med Kilane i sørenden og Samkom i nord. Vestsiden av Otra betegnes som området Moseidmoen.

### 6.4.1 Status

#### *6.4.1.1 Området Grovane – Samkom*

Grovane ligger sentralt i tilknytning til Setesdalsbanen som har sitt utgangspunkt her. Innenfor turisme er denne banen et viktig satsningsområde i kommunen.

Det går en fin turveg til Beihølen og videre oppover. Dette er en del av sykkelrute nummer 3. Ved å følge denne kan man komme opp til Paulen gård og Kringsjå. Her ligger den gamle kraftstasjonen rett over grensen til Iveland, hvor veien kan bli utviklet både for syklende og gående.

Steinsfoss tømmerrenne er et betydningsfullt kulturminne og turistattraksjon for Vennesla kommune. Den ligger langs Setesdalsbanen langs Otra med start fra Steinsfossen og inn til Beihølen og dammen som ligger der. Sammen med Setesdalsbanen utgjør den et av de viktigste kulturhistoriske miljøer kommunen har. Tømmerrenna har i dag funksjon som turvei. Den er flat oppi og sikret slik at den er trygg å gå i. Tømmerrenna er rehabilitert fra Grovane til Kringsjå og det gjør det mulig for folk å gå tur langs Setesdalsbanen og Otra, samtidig som den innehar det historiske perspektivet. Ytterligere rehabilitering er fortsatt nødvendig i årene fremover. Det er flere utfartsmål langs turveien, slik som ut til Kringsjå dam og Paulen gård. Tømmerrenna har en stor funksjon som en del av turveinettet for befolkningen i Vennesla. I et folkehelseperspektiv er denne turveien et spesielt virkemiddel det er fornuftig å satse videre på. Det bør sees på som en viktig del av satsningen å fortsette å videreutvikle og forbedre tømmerrenna som turvei.

Grovaneneset et attraktivt område både på grunn av sine naturkvaliteter og opplevelsesverdi. Beliggende langs Venneslafjorden med Otra i Vest og Rogåna i øst, er plasseringen optimal. Reguleringsplan for utvikling og utnyttelse av området er også godkjent.

På Samkom er det flere aktivitetstilbud i forbindelse med skolen som har blant annet gymsal, skaterampe og ballbinge. Rogåna ligger like ved skolen, og burde vært et bade og friluftsområde. Men på grunn av avløp til elva er den lite attraktiv for bading og friluftsliv. Derfor bør det være et mål å få lagt avløpet i kommunal kloakk på Samkom.

Mellom Samkom og Grovane er det ingen sykkelveiforbindelse, noe som forårsaker at barn må sykle langs veien som mange steder er både trang og uoversiktlig. Dette arbeides det kontinuerlig med. Fra Grovane og sørover mot Vennesla er det heller ingen turvei, dette er svært ønskelig å få utviklet langs fjorden fra Ludeflaten til Grovaneneset.

Det er også lokalisert skyteanlegg i Grovane hvor Vennesla skytterlag og Vennesla pistolklubb holder til. I tillegg er det et moderne sportskyteanlegg/leirduebane på Honnemyr/Bjortjønn.

#### *6.4.1.2 Heptekjerr*

Heptekjerr er et viktig utgangspunkt til heia øst for Vennesla. Området er under utbygging og på sikt kan det bli etablert opp til 1500 nye boenheter. Det er viktig at det blir avsatt nok areal som hensyn tar aktivitet for barn og unge, samt lek og aktivitet. Adkomst til eksisterende skiløyper på Venneslaheia bør også tilrettelegges.

#### 6.4.1.3 Skoleområdet

Området rundt Vennesla skole, Vennesla Ungdomsskole og Vennesla videregående skole er et område med mye muligheter. Byggingen av en ny svømmehall er i gang og ventes ferdig i 2016. Byggingen av svømmehallen har medført at utearealet til ungdomsskolen har blitt mindre. Det arbeides med reguleringsplan for skoleveien slik at man sikrer trygge adkomstveier for alle typer trafikanter. I forbindelse med at arealet rundt skolen har blitt mindre, arbeides det med planer som skal sikre og utvikle ungdomsskolens uteområde, slik at aktivitetstilbudet her blir vesentlig bedre i forhold til dagens tilbud, og tilbudet som eksisterte før byggingen av svømmehallen ble påbegynt. I forbindelse med Venneslahallen, er det planlagt en rehabilitering.

I dag inneholder området:

- Venneslahallen.
- Ny svømmehall med; opplæringsbasseng, 25m konkurransebasseng, stupetårn, sosialtrom, treningsrom, aktivitetsrom for dans og drama.
- Balløkke v/videregående skole.
- Liten balløkke v/idrettshallen.
- Balløkke Auraveien.
- Sandvolleyballanlegg.
- Gymnastikksal på Vennesla barneskole.
- Festplassen - aktivitetsløkke med grusdekke.

#### 6.4.1.4 Skjerehauane

Mellom Vennesla kirke og Venneslafjorden er det et sentralt kulturlandskap med mange kulturhistoriske bygninger, flott natur og gode miljøkvaliteter. Området er velegnet som lokalitet både for sommer- og vinteraktiviteter. Stedet egner seg svært godt som skiskole for barn i tillegg til at det nå blir flittig brukt av nærliggende skole og barnehage. Det er viktig at de åpne arealene i dette området ikke bebygges eller disponeres til andre formål. Skjerehauane/Kuleberget er et statlig sikret friluftsområde.

#### 6.4.1.5 Venneslafjorden

Venneslafjorden og arealene rundt danner et unikt friluftsområde for sentrumsområdene i Vennesla. En sammenhengende tursti langs fjorden er under planlegging. Dette vil knytte sammen fjorden, sentrum og til slutt Vennesla Omsorgssenter ved hjelp av turstien. Ved Vennesla Omsorgssenter er det nylig etablert en mosjonsløype med flerbruksapparater i tre. Dette er en ny vri på de tradisjonelle treningsapparatene. I mosjonsløypa finner man innbyggere i alle aldre og den er tilrettelagt for alle. Mosjonsløypa er opprettet etter initiativ fra rehabiliteringstjenesten i kommunen som et lavterskeltilbud innen rehabilitering. Dette anlegget er en stor bidragsyter i forhold til folkehelsen i Vennesla. I området er det også anlagt et privat ridesenter. Arbeidet med å fjerne krypsiv i fjorden bør videreføres slik at denne kan brukes til ytterligere friluftsliv/bading/fiske. I tillegg bør det anlegges fiskeplasser som er spesielt tilrettelagt for alle samfunnsgrupper.

### 6.4.2 Forslag til tiltak i området Samkom - Vennesla – Kilane

(uprioritert rekkefølge)

- Grovaneneset sikres og opparbeides som friluftsområde både for lokal bruk og som regionalt attraktivt turområde i tilknytning til Setesdalsbanens aktiviteter. Det bør også settes opp en informasjonstavle i området.
- Tursti rundt Venneslafjorden. På østsiden bør det være tursti fra Hunsøya og helt til Grovane.
- I forbindelse med boligutbyggingen på Venneslaheia bør det sikres og avsettes arealer til lek og aktivitet, i tillegg bør det tilrettelegges for et nytt lokalt fotballanlegg med elleverbane i kunstgress og tilhørende klubbhus.
- Videreføre rehabilitering av Tømmerrenna.
- Opparbeide skoleområder for fysisk aktivitet og sikre korridorer til friområder i nærheten.
- Nesane badeplass sikres.
- Tur- og opplevelseskart for hele kommunen.
- Turguide for området Otra gjennom Vennesla kommune.
- Utvikling på Hunsøya som del av sentrumsområde må vurderes, i tillegg til avsetning av areal og trygge adkomstveier til og fra.
- Videre utvikling av området ved Vennesla omsorgssenter og Mosjonsløypa.
- Tilrettelegge fiske- og badeplasser for alle, spesielt for personer med nedsatt funksjonsevne.

**Tilrettelegging: Mosjonsløypa ved Vennesla Omsorgssenter. Foto: Lena Kleven Flateland**

## 6.5 Området Kilane – Vikeland – Kvarstein

Dette området består av Vikeland, Kvarstein og boligområdene ved Lomtjønn, dette er den sørlige delen av Vennesla, mot grensen til Kristiansand.

### 6.5.1 Status

Vikeland er historisk sett det gamle sentrum i Vennesla. Mellom Vikeland sentrum, Vigeland bruk og til Vikeland Hovedgård er arealene av spesiell interesse i mange sammenhenger. Det er etablert en badeplass på Vikeland hovedgård ut i elva Otra. Ved Hallandsbrua er det rehabilitert en tennisbane og det er opparbeidet balløkke med kunstgress i Eikebakken. Mot Sandhallene er det etablert en tursti og badeplass.

Øst for Vikeland er det flere turveier som leder ut til heieområdene. Det er fokus på å beholde turveinettet som går fra Lomtjønn til Kristiansand. I den forbindelse bør man i arbeid med reguleringsplaner, legge til rette for en grønn korridor fra Lomtjønn og Dalletjønn til Sagevannet. På Kvarstein er det også lagt til rette for adkomst til turveinettet ved at veien gjennom Saga terrasse og nederste del av Linvannvegen er åpen for vanlig trafikk. Det er anlagt badeplass på Kvarstein, og på Sagvannet er det muligheter for innbyggerne med friluftsliv og bading.

Mellom Kvivollen og Vigeland Hovedgård er det anlagt en turveg, det mangler allikevel en gang- og sykkelsti mellom Heisel bru og Vikeland Hovedgård. I kommuneplanen er det trukket opp en viktig bruk av områdene rundt elva Otra. Her bør det tilrettelegges for friluftslivsaktivitet og særlig fisking.

Kvarstein skole har egen volleyballhall som disponeres av skolen på dagtid og idrettslagene på kveldstid. I tillegg er det balløkke med kunstgress.

### 6.5.2 Forslag til tiltak for området Kilane – Vikeland – Kvarstein

- Tursti langs Otra mellom Hallandsfossen og Danskehaugen og videre til Vikeland.
- Sikre en grøntkorridor mellom Lomtjønn og Dalletjønn og videre til Sagevannet som en del av turveidraget mellom Vennesla og Kristiansand.
- Sikre og tilrettelegge deler av området mellom Vikeland og Otra som friluftsområde etter nærmere avklaring.
- Badeplass og område for friluftsliv ved Kvarstein og Holmane, samt stupebrett ved Linvannet, Lomtjønn og Sagevannet.
- Området som skal utbygges på Hunsøya skal også tilrettelegges for aktivitet i tråd med gjeldende bestemmelser i kommuneplan. Etablering av turvei langs øya er viktig for å ha en grønn adkomstvei.

## 6.6 Området Moseidmoen og idrettsanlegget i Askedalen

### 6.6.1 Status

Idrettsanlegget på Moseidmoen er kommunens største og mest sentrale idrettsanlegg. Området ligger på vestsiden av Otra, og har adkomst til turløypenettet i heiene på Vestsiden.

Idrettsanlegget har en naturgressmatte og to kunstgressbaner for elleverfotball. Kunstgressbanene har flomlysanlegg. Banene brukes til konkurranseidrett, i hovedsak fotball. Gressmatta holder internasjonale mål og er av god standard, det samme er kunstgressbanene. Det er også en ståtribune i tilknytning til hovedbanen. Det er stor aktivitet på banene gjennom hele dagen, med bruk fra

skolene og idrettsfritidsordningen(IFO) på dagtid, og fotballen på kveldene. I tillegg til fotballbaner er det et garderobeanlegg med tilhørende klubbhus og kiosk. Her er det aktivitet hver dag med barn, unge og voksne på besøk.

Det er dårlige forhold for friidretten på anlegget på Moseidmoen. Løpebanen er av grus og det er ikke godkjente standplasser for kasteøvelser. Dette har hatt en sterk påvirkning på friidrettsmiljøet i bygda, som lenge har ligget nede. Nå har friidretten blomstret opp igjen, og behovet for et friidrettsanlegg har meldt seg. Det er gjennomført et forprosjekt for arealbruk av stadion på Moseidmoen, arealbruken skal ivareta standarder for spill i 1. divisjon i fotball og legger til rette for friidrett. I tillegg er det bevilget 2,4 millioner til en plasthall med kunstgress for bruk til IFO på dagtid og andre aktiviteter på kveldstid.

Moseidmoen skole har en liten gymsal og en miniatyrskytebane. Utenfor skolen er det opparbeidet en ballbinge. Det er et ønske å knytte området sammen med turveinettet til lysløypa på Moseidmoen. Det er også et skileikområde med flomlys helt innerst i Askedalen, hvor det er stadig aktivitet fra skole og barnehage på vinterstid. Dette området i Askedalen bør knyttes opp mot det eksisterende løypenettet på Moseidsiden og sees i tilknytning med boligutviklingen på Smååsane.

I Sandhallene er det opparbeidet en badeplass og turveg. Det er også opparbeidet en badeplass i Fjordparken som tilfredsstiller kravene til universell utforming. Det er opparbeidet ny strand og det er kontinuerlig arbeid med å fjerne krypsiv. Fra Venneslabrua og helt opp til Bommen er det en flott turveg. Denne innbyr til muligheter til fisking på noen flytebrygger som har blitt satt opp. Langs Otra helt fra Drivenes til Venneslabrua er det sentrale friluftsområder. Det samme gjelder langs elva fra Hunsfoss til Tjønnvold og Sandhallane. I forbindelse med laksefiske i Otra er områdene fra Lindekleiv til Heisel og Ålestraumen spesielt viktig med hensyn til adkomststier til strandområdene.

### 6.6.2 Forslag til tiltak på området Moseidmoen/Askedalen

(uprioritert rekkefølge)

- Friidrettsanlegg med 400 meter løpebane med kunstdekke.
- Oppgradering av stadionanlegg.
- Opprustning av treningsfeltet (gress).
- Adkomststier til Otra i området Ålestraumen – Heisel – Sagjordet og Lindekleiv.
- Videreføre opparbeidelse og tilrettelegging for friluftsliv i området fra Venneslabrua – Moseidmoen – Bommen og videre.
- Opplevelseskart og guide for Vennesla.
- Utvidelse av eksisterende lysløype fra Askedalen til lysløypa på Moseidmoen.
- Ny reguleringsplan for Moseidmoen idrettsanlegg.
- Utarbeidelse av utomhusplan for Moseidmoen idrettsanlegg. Den skal ta for seg trafikale løsninger for hele området. Det er viktig med trygge adkomstveier som skåner alle typer trafikanter og gode parkeringsløsninger for hele området. Den skal også ivareta utviklingen i tråd med planer om nytt stadion som tilfredsstiller kravene til NFF og som ivaretar planer om utvikling av friidrettsanlegg.

## 6.7 Området Moseidheia, Drivenesheia og Nasbø

### 6.7.1 Status

I området finnes det badeplasser, spesielt ved Drivenesvannet hvor det er lagt til rette for bading. Det er tilrettelagt parkeringsplasser flere steder i området. Dette er et område som er i nærhet til Vennesla sentrum og Øvrebø, med god atkomst fra Moseid, Loland, Askedalen og Stølen. I Smååsane har utbyggingen av boligfelt kortet ned lysløypa, det vil derfor være et behov å forlenge denne. I dette område vil det også være viktig å avsette arealer til lek og aktivitet i forbindelse med boligutbygging. Heiene vest for Otra representerer et unikt potensiale i friluftslivsammenheng og har en særlig strategisk beliggenhet som utfartsområde i forhold til de store befolkningskonsentrasjonene i Kristiansandsområdet.

I forbindelse med utviklingen av datalagringspark på Støleheia vil det være viktig å tilrettelegge og utvikle området i tråd med friluftslivets interesser. Det bør sikres adkomst til skiløypenettet og tilrettelegges for parkering i området. Det vil også være fordelaktig å samarbeide med utbygger for å ivareta grønne korridorer, og fortsette med vedlikehold og videre utvikling av løypenettet i området, både sommer og vinter.

### 6.7.2 Forslag til tiltak

(uprioritert rekkefølge)

- Utvide og utvikle parkeringsmulighetene både ved Drivenesvannet, Støleheia, Kjåvann, på Loland og i Askedalen.
- Turvei/skiløype Skarpengland skole – Loland.
- Opparbeide nye tur- og løypetraseer i forbindelse med utviklingen på Støleheia, samt avsette nok arealer til parkering.
- Sikre adkomst til eksisterende tur- og løypenett fra næringsområdet på Støleheia.
- Knytte sammen løypenettet fra Nasbø til Sandripheia.
- Forlenge lysløype på Moseidmoen.

## 6.8 Andre anlegg og interesser i kommunen

De følgende anlegg er større prosjekter som ønskes lokalisert til kommunen og som vil kunne benyttes av hele kommunen og regionen. Det er ikke avklart hvor disse anleggene skal lokaliseres.

### 6.8.1 Motorsportanlegg

Mange barn og unge har behov for fart og spenning. Bruken av det bestående motorsportanlegget på Breimyr skal avsluttes, og nytt område må lokaliseres. Det må understrekes at et slikt anlegg har en viktig sosial forebyggende funksjon.

### 6.8.2 Nasjonal sykkelrute nr. 3

Nasjonal sykkelrute nr. 3 går gjennom hele Vennesla fra sør til nord. Dette er et mye benyttet tilbud både for lokal sykling og turister som sykler hele vegen fra Haukeli til Kristiansand. Sykkelruta følger i stor grad Setesdalsbanens gamle trase, den er derfor delvis egnet for rullestolbrukere. Det kan her være aktuelt med en avstikker fra Kile til Hægeland.

### 6.8.3 Balløkker og aktivitetsløkker

Balløkker og aktivitetsløkker genererer mye aktivitet. Dette er fordi at de kan brukes til forskjellige formål. Det er merket opp og tilrettelagt for hovedsakelig fotball, men barn og unge kan fint sette opp og lage bane for andre aktiviteter. Dette kan da fungere som et samlingspunkt for sosial og fysisk aktivitet i nærmiljøet. Det er fortsatt ønskelig å planlegge og å opprette balløkker og aktivitetsløkker i store nabolag slik at alle har mulighet til å drive aktivitet i nærheten av hjemmet. Derfor må areal til slike formål sikres i reguleringsplaner og i forbindelse med utvikling av nye og eksisterende boligområder.

### 6.8.4 Nærmiljøanlegg

I nærmiljøet kan man planlegge flere typer anlegg. Noen forslag er BMX-bane, stupebrett, tur/lysløype, akebakke/skileikområde, opplyst balløkke, sandvolleyballbane og skateanlegg. Særlig skiløyper og nærheten til disse er en prioritet. Men det er også viktig å se på trendene, og følge ungdommens ønsker og behov. Rehabilitering av eldre anlegg er også av stor betydning, her må man også se på behovet for liknende anlegg, eller om det skal videreutvikles til en annen type nærmiljøanlegg. I forhold til Venneslahallen er det utrolig viktig med en rehabilitering for å bedre tilgangen for funksjonshemmede, og tilfredsstille sikkerhetskravene i forhold til konkurranseidrett som drives her.

### 6.8.5 Flerbrukshall

Det er stort press på treningstid i Venneslahallen som ligger i det mest befolkede området i Vennesla. Det er derfor et behov for en ny flerbrukshall. Dette henger sammen med befolkningsøkning og økning i aktive innenfor idrettslagene. Det vil også generere rekruttering da det vil være god plass til nye lag i en ny hall. Det bør vurderes om det skal tilrettelegges for permanent kampsportmatte i tilknytning til en ny flerbrukshall.

### 6.8.6 Rideanlegg

Ridning er en populær aktivitet i Vennesla. Det er anlagt et ridesenter i Støaveien som har stor aktivitet. Jenter er særlig aktive innenfor sporten. Det bør vurderes en spesiell tilrettelegging for turveier spesielt for ridende slik at man kan skille ridende fra gående/syklende.

### 6.8.7 Kart over Vennesla

Kart er en viktig motivasjonsfaktor for både turfolk, mosjonister og aktive idrettsutøvere innen orientering.

Det bør lages kartplaner for utvikling av orienteringssporten. Av spesiell verdi er nærkart i forbindelse med skoler. Boligbebyggelse har lagt beslag på naturområder som har vært viktig for orienteringssporten. Denne endringen i tillegg til at o-kartene begynner å bli utdaterte, fører til at det bør vurderes nye kart for orientering. Gode kart og godt kartgrunnlag vil også styrke sporten, og dermed styrke rekrutteringen. Orienteringskart har ikke bare betydning for de som er aktive i sporten, men også for lokalbefolkningen og turister. Dette er fordi at O-kartene kan brukes av alle som ønsker å gå på tur i områdene rundt Vennesla. Det er også behov for O-kart over Øvrebø.

Turkart har en noe annerledes oppbygging enn orienteringskart, og tar for seg større områder. Det bør arbeides med å utvikle gode turkart for lokalbefolkningen og turister slik at flest mulig kan dra ut i naturen i Vennesla uten å være godt kjent i området. Turkart skaper inspirasjon og kan gi trygghet til de som ønsker å utforske naturen i bygda.

# 7 SAMLET OVERSIKT OVER DE FORSKJELLIGE TILTAK I DE ULIKE KATEGORIENE.

## 7.1 Idrettsanlegg

- Friidrettsanlegg med 400 meter løpebane med kunstdekke på Moseidmoen.
- Opprusting av treningsfelt i Askedalen.
- Videreutvikle idrettsanlegget på Homme, inklusiv parkeringsareal.
- Rehabilitering av lysløype på Eikeland skole.
- Ny flerbrukshall.
- O-kart Øvrebø.
- O-kart Vennesla.
- Grovane skytebane.
- Sandripheia Fritidspark skal videreutvikles til både sommer- og vinteraktiviteter.
- Regionalt skiskytterstadion på Sandripheia Fritidspark.
- Utvikle nytt motorsportanlegg.
- Rehabilitering av Venneslahallen.

## 7.2 Nærmiljøanlegg, samlet oversikt over tiltak

- Opparbeide Heptekjerr som et viktig utgangspunkt for utfart til østheia, samt som aktivitetssenter for barn og unge.
- Sikre og tilrettelegge deler av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde.
- Tilrettelegging for fysisk aktivitet og friluftsliv i skoleområdene med særlig vekt på sommeraktiviteter. Sikre arealer for ballplass, skileik, akebakker og andre naturområder.
- Anlegge BMX-bane.
- Lysanlegg på Eikebakken.
- Skatebane.
- Nye balløkker og aktivitetsløkker, i tillegg til rehabilitering av eksisterende anlegg.
- Badeplass og område for friluftsliv ved Kvarstein og Holmane, samt stupebrett ved Linvannet, Lomtjønn og Sagevannet.
- Nesane badeplass sikres.
- Videreutvikle badeplass ved Sandhallane.
- Oppgradering av badeplass ved Sandlandsvannet.
- Opplevelseskart for områdene nedre Vennesla, Skarpengland og Hægeland.
- Oppgradere badeplass på Sangslandsvannet.
- Orienteringskart i tilknytning til skolene.

## 7.3 Friluftsliv

- Grovaneneset sikres og opparbeides som friluftsområde både for lokal bruk og som regionalt naturområde i tilknytning til Setesdalsbanens aktiviteter.
- Turvei rundt Venneslafjorden.
- Sikre og tilrettelegge deler av Drivenesøya som badelokalitet/friluftsområde.
- Utvikle Kuleberget som et nærfriluftsområde, med hensyn til barn.
- Opplevelseskart og turguide for hele Otravassdraget fra Kristiansand til Kile. Sees i sammenheng med arbeidet til Midt-Agder Friluftsråd.

- Tursti langs Otra mellom Hallandsfossen og Danskehaugen og videre til Vikeland.
- Sikre en grøntkorridor mellom Lomtjønn og Daletjønn og videre til Sagevannet som del av turveidraget mellom Vennesla og Kristiansand.
- Sikre og tilrettelegge deler av området mellom Vikeland og Otra som friluftsområde etter nærmere avklaring.
- Adkomststi fra Skjebubrua til Holmane friluftsområde.
- Adkomststier til Otra i området Ålestraumen – Heisel, Sagjordet og Lindekleiv.
- Videreføre opparbeidelse og tilrettelegging for friluftsliv i området fra Venneslabrua – Moseidmoen – Bommen og videre til Sønninga.
- Opplevelseskart og guide over hele Vennesla kommune.
- Tursti rundt Skarpenglandsvannet.
- Turvei/skiløype fra Skarpengland skole til Loland.
- Turvei/skiløype Skarpengland – Sandrip – Nasbøheia.
- Rydde og vedlikeholde Fjellmannsvegen.
- Sikre naturområder for friluftsliv i tilknytning til skolene.
- Oppgradering av parkeringsplasser i tilknytning til viktige utfartsområder innen kommunen.
- Sykkeltrase Evje – Kristiansand.
- Sykkeltrase Kile – Hægeland.
- Fortsette rehabilitering av Tømmerrenna tursti.
- Oppgradering og forlengelse av lysløypa på Moseidheia.
- Sykkelveg/turveg mellom Hægeland og Bringsvær.

# 8 PRIORITERINGER AV PROSJEKTER

(Uprioritert rekkefølge)

## 8.1 Interkommunale prosjekter

- Sykkelrute 3 mellom Evje og Kristiansand.
- Sandripheia Fritidspark videreutvikles til sommer- og vinterbruk.
- Regionale skiløyper og turløyper.

## 8.2 Prioriterte idrettsanlegg

- O-kart Kvarsteinheia.
- Rehabilitering av Venneslahallen.
- Nytt motorsportanlegg.
- Friidrettsanlegg med 400 meter løpebane med kunstdekke på Moseidmoen.
- Oppgradering og videreutvikling av Moseidmoen idrettsanlegg.

## 8.3 Prioriterte nærmiljøanlegg

- Lysanlegg på Eikebakken.
- Nesane badeplass sikres.
- Auraveien balløkke rehabiliteres.
- Oppgradere badeplass ved Sandlandsvannet.
- BMX-bane i Smååsane.
- Opparbeide anlegg for idrett og friluftsliv i skoleområdene.
- Parkeringsplass ved badeplass på Kvarstein.
- Opprusting av eksisterende balløkker, særlig Lomtjønn.
- Slettebrotan balløkke.

## 8.4 Prioriterte friluftsanlegg

- Adkomststier til Otra i området fra Ålestraumen – Heisel, Sagjordet og Lindekleiv.
- Tursti rundt Skarpenglandsvannet.
- Grovaneset sikres. Det bør opparbeides turstier, badeplass, parkeringsplasser og informasjonstavle.
- Tur- og opplevelseskart for Vennesla kommune.
- Turguide for området Otra gjennom Vennesla kommune.
- Oppgradering av parkeringsplasser i tilknytning til viktige idrett og friluftsområder i kommunen.
- Fiske- og badeplasser for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
- Venneslabroa – Bommen – Sønninga skal videre tilrettelegges for friluftslivet.
- Forlengelse av lysløypa på Moseidheia.
- Sikre naturområder for friluftsliv i tilknytning til skolene.
- Turvei/skiløype Skarpengland – Sandrip – Naspeheia.
- Utvikle tømmerrenna.
- Sykkel/turveg mellom Hægeland og Kile.
- Tursti langs Venneslafjorden.

# 9 OVERSIKT OVER GJELDENDE ANLEGG

| | | |
|---|---|---|
| **1.** | **Hægelandsheimen, skytebane innendørs** | |
| **2.** | **Grovane skytebane** | a) Skytebane 300 meter<br>b) Skytebane 100 meter<br>c) Viltmålbane<br>d) Pistolbane<br>e) Skytterhus, pistolbane<br>f) Skytterhus, skytebane |
| **3.** | **Hægeland skytebane** | a) Skytebane<br>b) Skytterhus |
| **4.** | **Moseidmoen idrettsplass** | a) Idrettshus<br>b) Aktivitetsanlegg<br>c) Lysløype<br>d) Fotball, kunstgressbaner med flomlys<br>e) Fotball, gressbane med tribune<br>f) Friidrett, grusdekke<br>g) Gymsal m/innendørs skytebane |
| **5.** | **Homme idrettsanlegg** | a) Fotball, kunstgressbane<br>b) Fotball, gressbane<br>c) Idrettshus<br>d) Sandvolleyballbane |
| **6.** | **Skarpengland skole** | a) Idrettshall, Øvrebøhallen<br>- Treningsrom<br>- Sosialtrom<br>- Innendørs skytebane<br>b) Aktivitetsanlegg, balløkke<br>c) Gymsal |
| **7.** | **Eikeland skole** | a) Aktivitetsløkke<br>b) Balløkke, kunstgress<br>c) Gymsal<br>d) Skiløype, lys |
| **8.** | **Samkom skole** | a) Aktivitetsanlegg<br>b) Gymsal<br>c) Ballbinge |
| **9.** | **Vennesla skole** | a) Aktivitetsanlegg<br>b) Gymsal |
| **10.** | **Vennesla ungdomsskole** | |
| **11.** | **Hunsfoss skole** | a) Aktivitetsanlegg<br>b) Gymsal<br>c) Ballbinge |
| **12.** | **Kvarstein skole** | a) Aktivitetsanlegg<br>b) Volleyballhall<br>c) Balløkke med kunstgress |
| **13.** | **Venneslahallen** | a) Idrettshall<br>b) Klatrevegg<br>c) Svømmehall |
| **14.** | **Røyknes** | balløkke/badeplass |
| **15.** | **Kvernhusdalen** | Aktivitetsanlegg |
| **16.** | **Utsikten balløkke** | Aktivitetsanlegg |
| **17.** | **Heptekjerr** | a) Aktivitetsanlegg<br>b) Skianlegg<br>c) Balløkke |
| **18.** | **Rundåslia balløkke** | Balløkke |
| **19.** | **Abusdalen ballplass** | Aktivitetsanlegg |
| **20.** | **Auravegen balløkke** | Aktivitetsanlegg |
| **21.** | **Tvidøblane ballplass** | Aktivitetsanlegg |
| **22.** | **Snømyr balløkke** | |
| **23.** | **Lindekleivmoen** | Aktivitetsanlegg |
| **24.** | **Høyland ballplass** | Aktivitetsanlegg |
| **25.** | **Kile ballbane** | Aktivitetsanlegg |
| **26.** | **Smiheia** | Balløkke |

| | |
|---|---|
| **27. Gåseflå,** | Orienteringskart |
| **28. Bringsvær, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **29. Lie, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **30. Storåsen – Sandrip, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **31. Loland, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **32. Bruliheia, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **33. Nasbøvarden, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **34. Grovane, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **35. Verås, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **36. Moseidvarden, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **37. Vennesla østhei, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **38. Kvarsteinheia, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **39. Lauvås, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **40. Rogeheia, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **41. Voreland, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **42. Honnemyr, orienteringskart** | Orienteringskart |
| **43. Høversland/Tveite – Lauvås** | Turløype, preparert for ski |
| **44. Nasbøløypa** | Turløype, preparert for ski |
| **45. Moseidvarden** | Turløype, preparert for ski |
| **46. Vennesla østhei** | Turløype |
| **47. Fjellmannsvegen** | Turløype |
| **48. Kvarsteinheia** | Turløype |
| **49. Moseidmoen** | Lysløype |
| **50. Bringsvær** | Flerbruksløype |
| **51. Sandlandsvannet** | Badeplass |
| **52. Sangeslandsvannet** | Badeplass |
| **53. Drivenesvannet** | Badeplass |
| **54. Støa** | Badeplass |
| **55. Nesane** | Badeplass |
| **56. Ludeflaten** | Badeplass |
| **57. Kvarstein** | Badeplass |
| **58. Kvivollen** | Fotball |
| **59. Heisel** | Tennisbane |
| **60. Sandripheia Fritidspark** | a) Skiskytteranlegg<br>b) Skytterhus<br>c) Skytebane 200 meter<br>d) Skytebane 100 meter<br>e) Lysløype<br>f) Hoppbakke (K 20, K42, K60)<br>g) Asfaltert lysløype, 1,1 km.<br>h) Varmestue<br>i) Skitrekk, tau<br>j) Serviceanlegg/lager |
| **61. Leirduebane på Honnemyr/Bjortjønn** | |
| **62. Turkart Vennesla** | |
| **63. Sykkelveg Kile- Kvarstein** | Gapahuk |
| **64. Kjåvann** | Parkeringsplass for skiløyper |
| **65. Høversland** | Parkeringsplass for skiløyper |
| **66. Breimyr** | Motorsportanlegg |
| **67. Moseidmoen idrettsplass** | Ballbinge |
| **68. Lomtjønn** | Balløkker x3 |
| **69. Strømmen** | Badeplass |

| | |
|---|---|
| **70. Lyngvegen** | Balløkke, kunstgress |
| **71. Hægeland sentrum** | Aktivitetsanlegg |
| **72. Eikebakken** | Aktivitetsløkke, kunstgress |
| **73. Vigeland-Vigeland hovedgård** | Tursti |
| **74. Hunsfoss skole** | Ballbinge |
| **75. Hallandsfossen** | Tennisbane |
| **76. Moseidmoen idrettsplass** | a) To kunstgressbaner<br>b) To kunstgressballøkker<br>c) Naturgressbane<br>d) Klubbhus |
| **77. Vennesla omsorgssenter** | Turvei |
| **78. Vennesla kirkegård** | Turvei |
| **79. Vigeland hovedgård** | Badeplass |
| **80.** | |
| **81. Askedalen** | Skileiksområde |
| **82. Fjordparken** | Badeplass |

# 10 NYANLEGG/REHABILITERINGER

| | |
|---|---|
| **83. Sandripheia** | Videreutvikling |
| **84. Sandhallane** | a) Tursti<br>b) Badeplass |
| **85. Nedre Vennesla skate** | Skateanlegg |
| **86.** | |
| **87. Kvarstein skole** | Balløkke |
| **88. Eikeland skole** | Balløkke |
| **89. Grovaneset** | |
| **90. Loland** | Orienteringskart |
| **91. Sandlandsvannet** | Badeplass |
| **92. Nedre Vennesla** | Orienteringskart |
| **93. Moseidmoen** | Lysløype, rehabilitering og forlenging |
| **94.** | |
| **95. Vennesla** | Turkart |
| **96. Homme treningsfelt** | Kunstgressbane |
| **97. Moseidmoen treningsfelt** | Rehabilitering |
| **98. Eikebakken balløkke** | Lys |
| **99. Sykkelrute nr.3** | Oppgradering |
| **100. Moseidmoen** | 400 meter løpebane med kunstdekke |
| **101. Vennesla svømmehall** | Ny svømmehall |
| **102. Koldalen** | Aktivitetsområde, turvei |
| **103. Kvarstein** | Parkeringsplass ved badeplass i Kilen |
| **104. Vennesla Videregående skole** | Ballspillanlegg |
| **105. Venneslafjorden** | Turvei rundt |
| **106. Skarpenglandsvannet** | Tursti rundt |
| **107. Tømmerrenna** | Tilrettelagt for turgåing |

Følgende er ikke vist på kartet: 85, 90, 92, 95, 99.

Kart; Målestokk 1: 50 000. Utarbeidet: 15.01.01. Os. rev. 27.07.04, 01.07.08.

Kartgrunnlag: N50 fra Statens Kartverk.

# 11 KART

## 11.1 Kart over Øvrebø – Hægeland

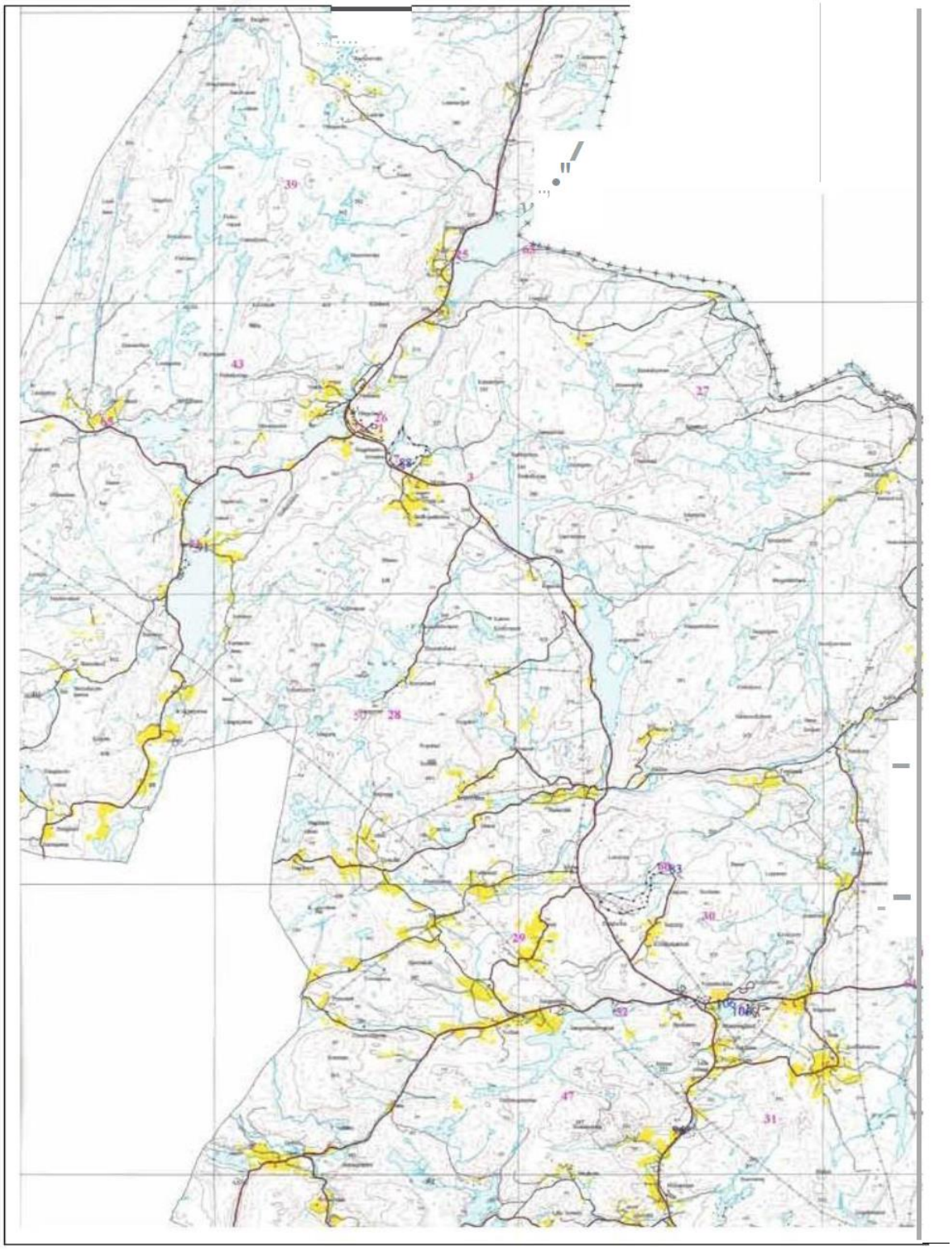

## 11.2 Kart over Moseidmoen

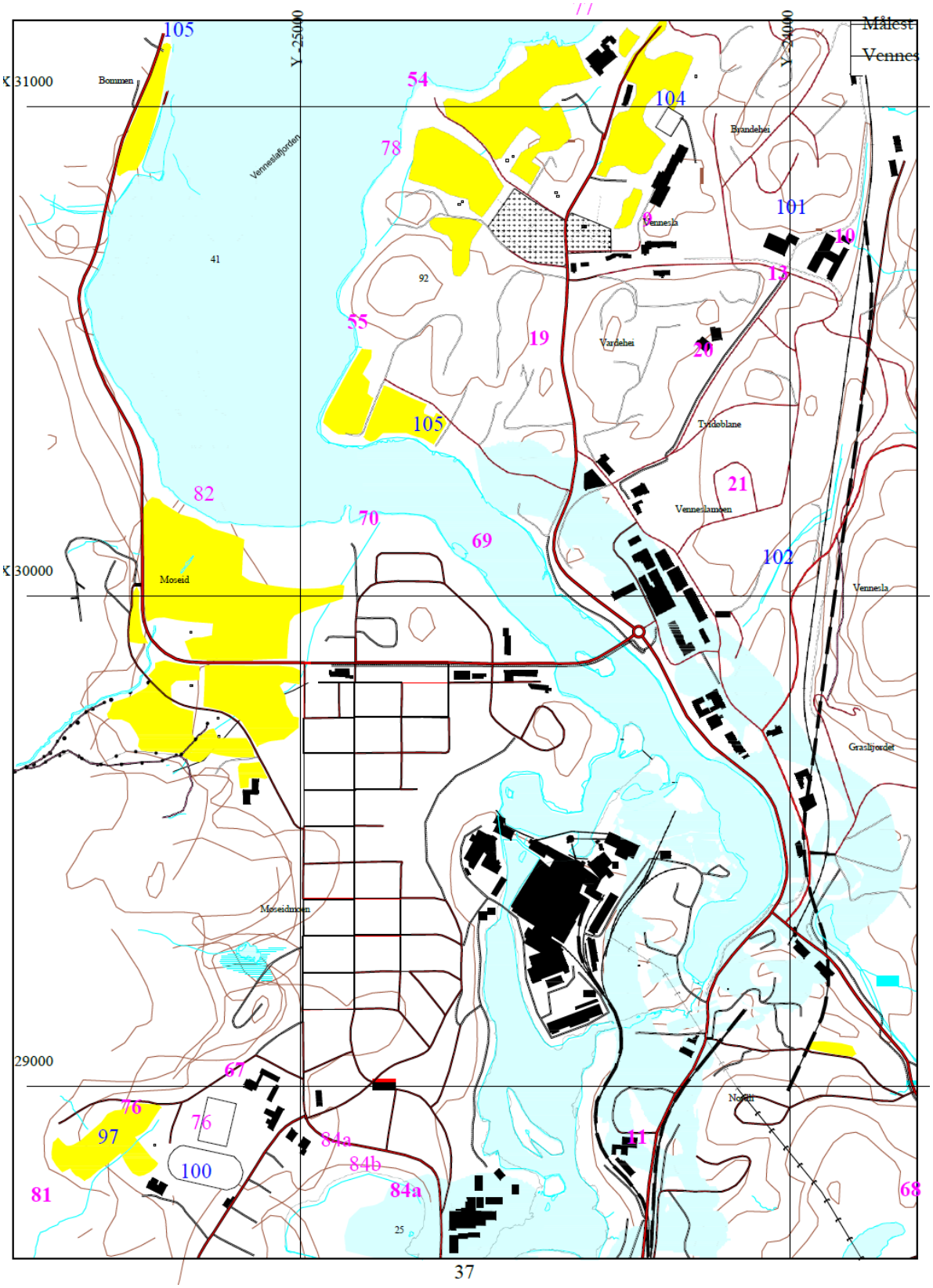

## 11.3 Kart over Røyknes – Hægeland

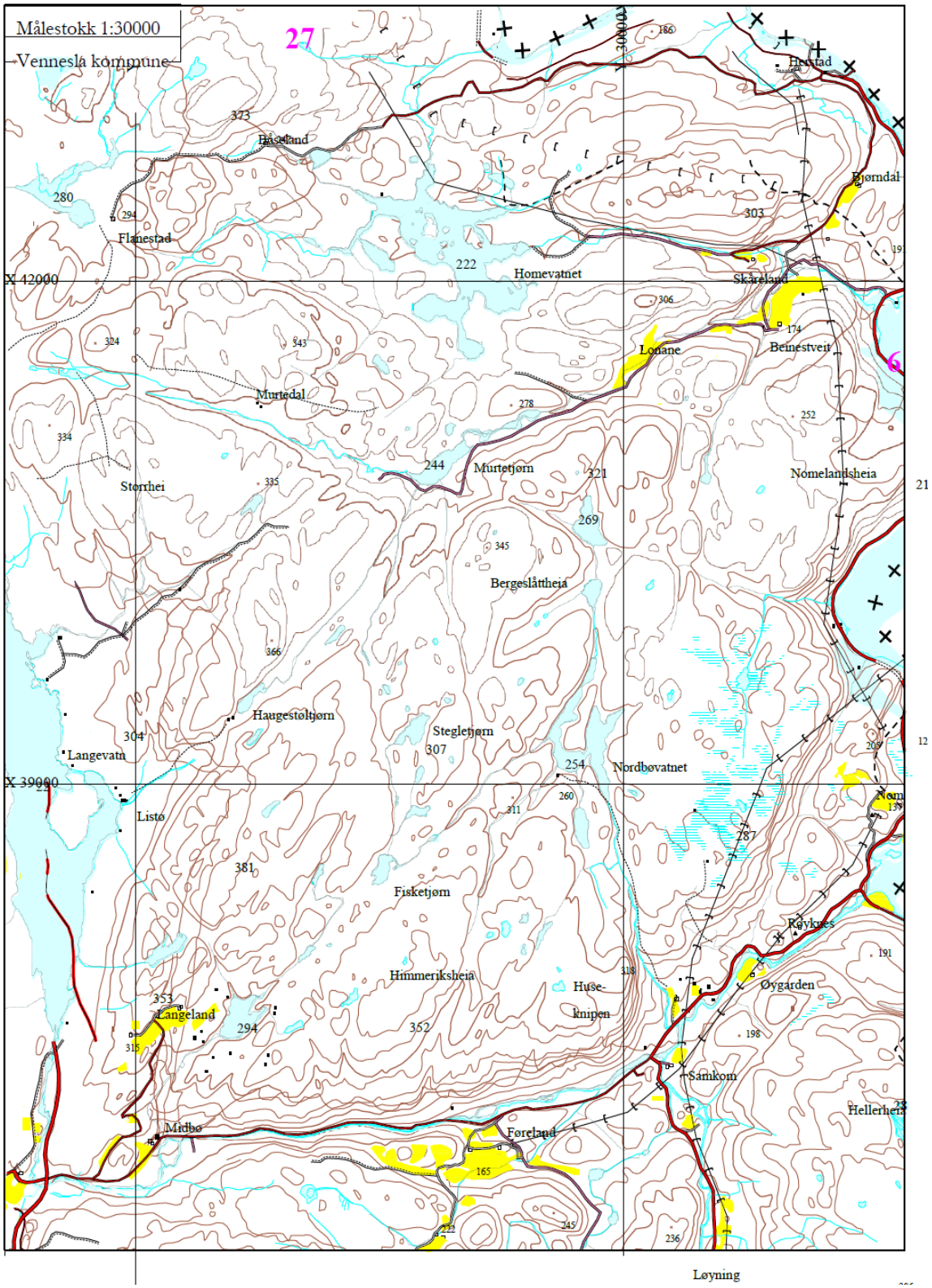

## 11.4 Kart over Hægeland

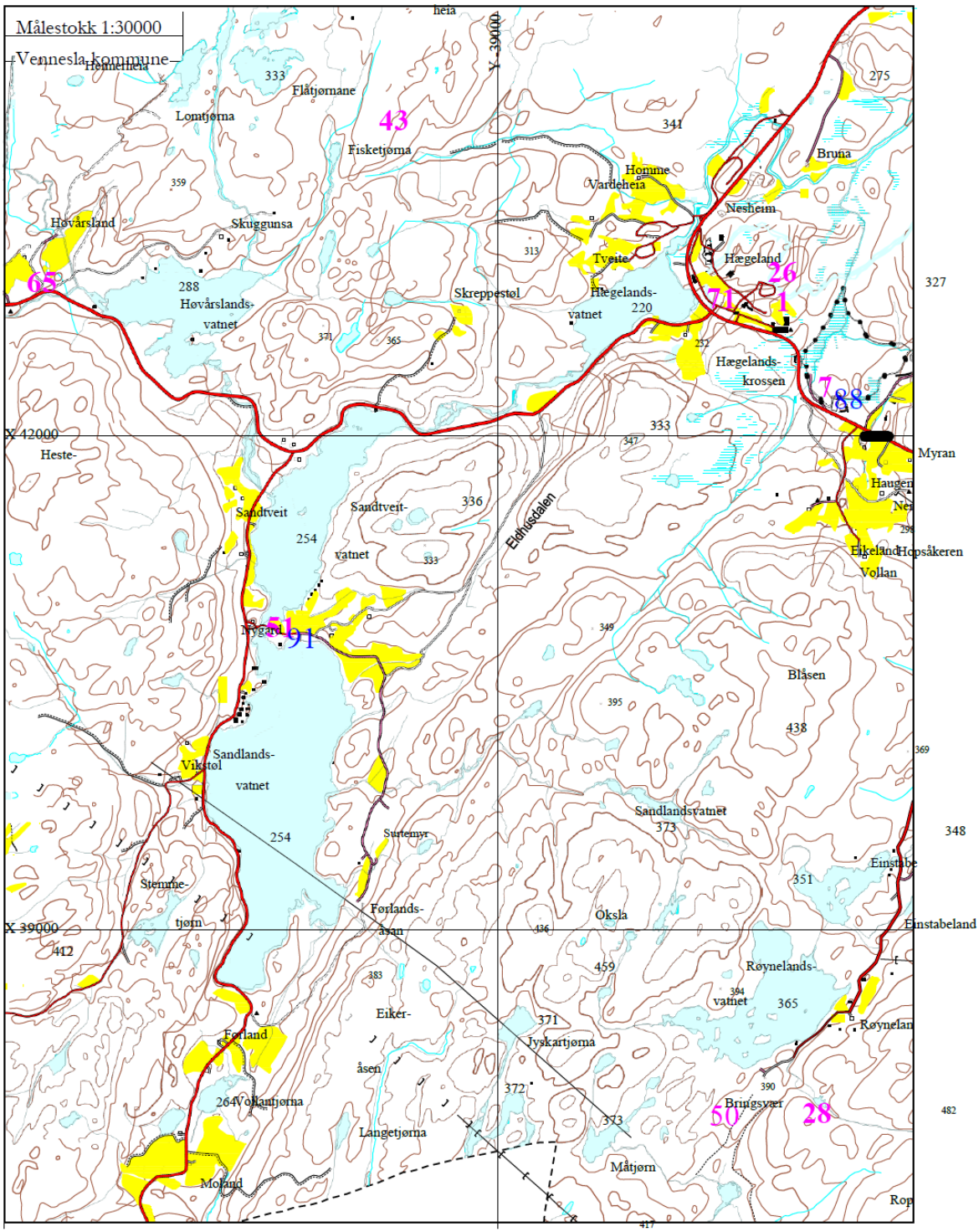

## 11.5 Kart over Øvrebø

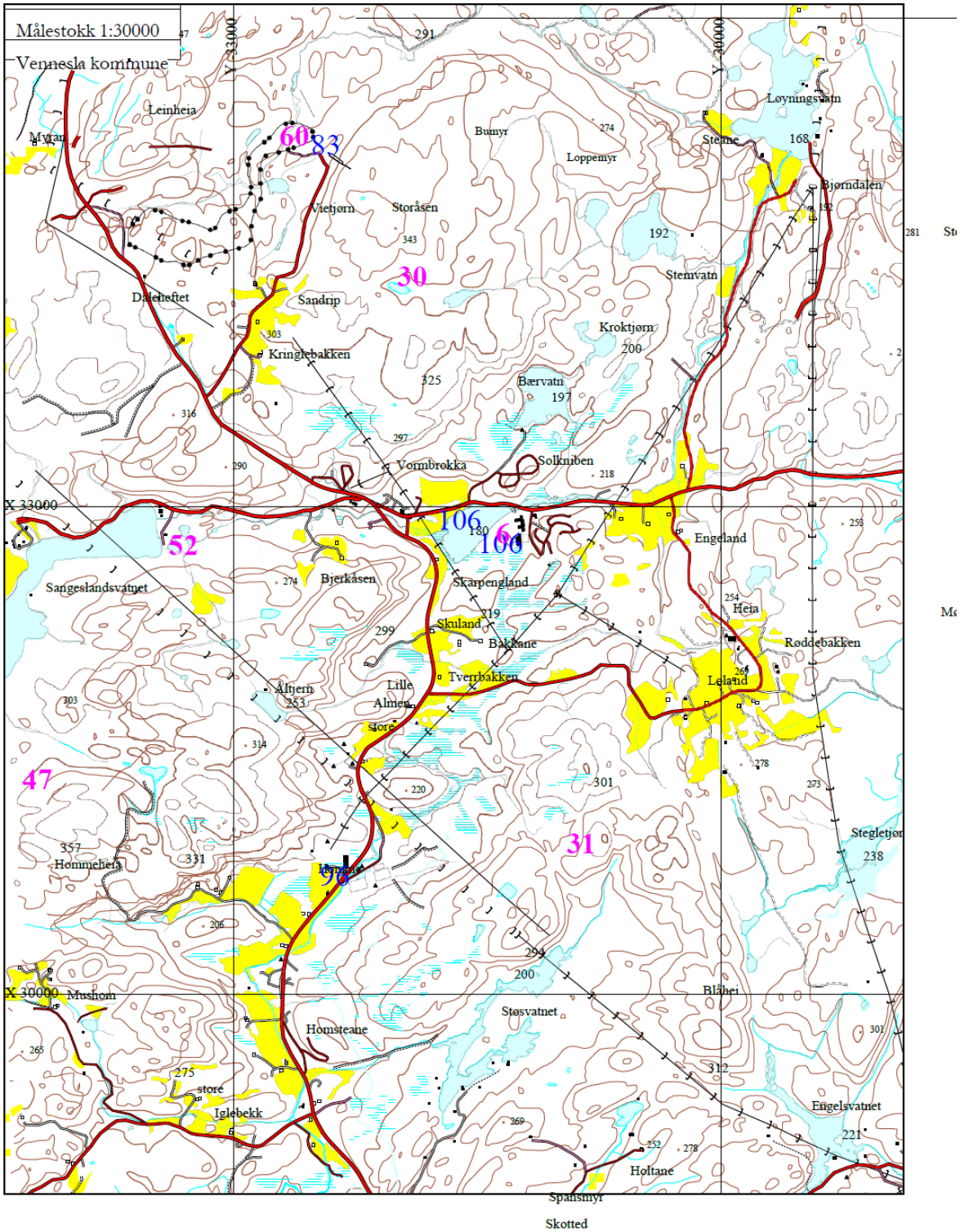

## 11.6 Kart over Vennesla

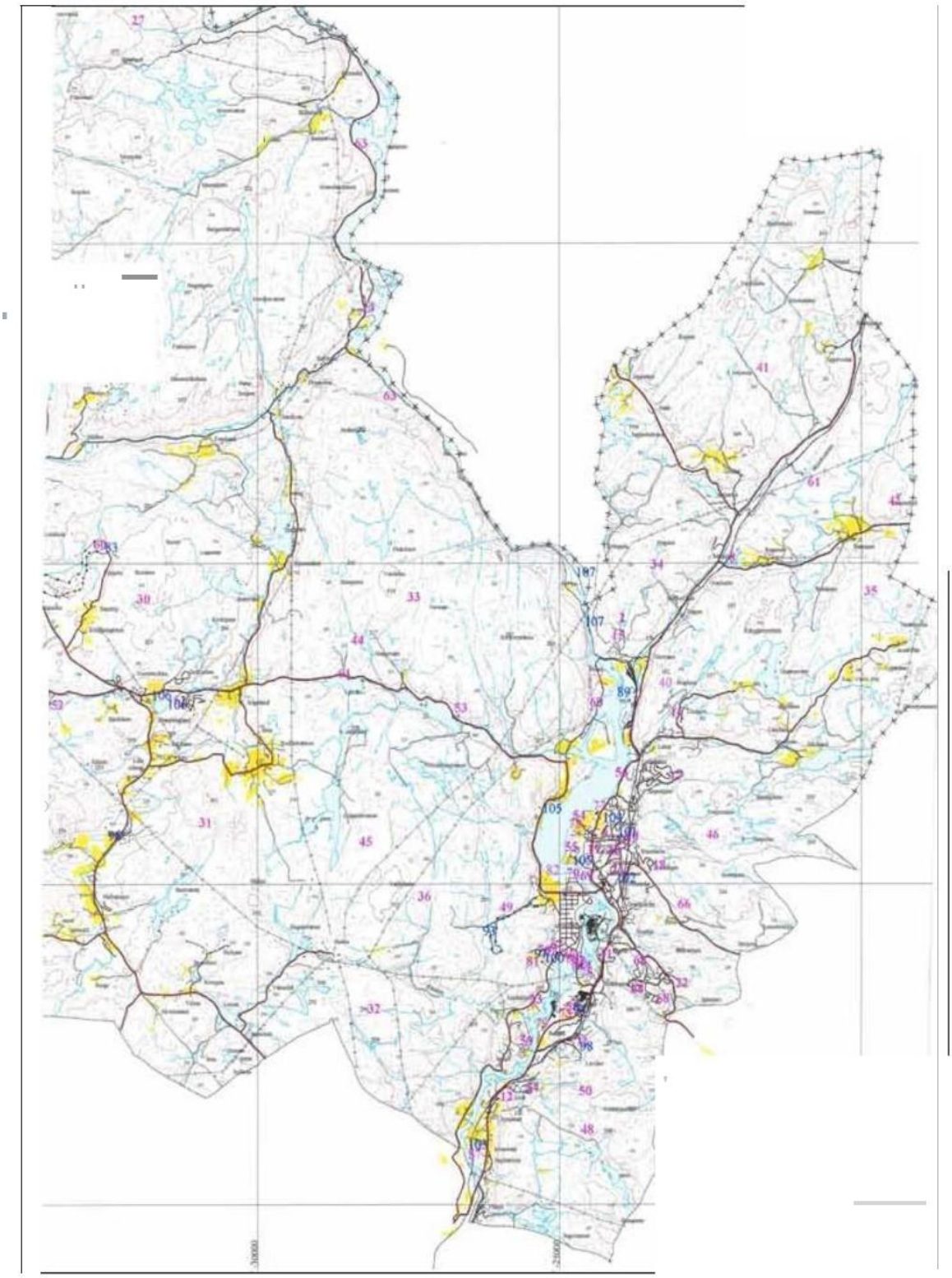

Vennesla kommune

Arkivsak-dok. 19/00899-2
Arkivkode ---/C22
Saksbehandler Eirik Aarrestad

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Kommunestyret | 28.03.2019 |

# VEDR. MULIGHETSSTUDIE «OTRA ELVEPARK» OG TURVEI VENNESLAFJORDEN

## SAMMENDRAG:

Midt-Agder Friluftsråd har startet opp et arbeid med mulighetsstudie for utvikling av friluftsmuligheter langs Otra; «Mulighetsstudie Otra Elvepark». Friluftsrådet ønsker å orientere kommunestyrerepresentantene i de aktuelle kommunene om arbeidet som nå settes i gang (det vises til vedlagt brev av 7. mars 2019). Mulighetsstudie skal se på utvikling av frilufts- og rekreasjonspotensialet knyttet til arealene i og langs Otra fra Bykle kommune til utløpet i Kristiansandsfjorden. Det skal kartlegges både eksisterende friluftslivsområder og tiltak, og nye tilretteleggingstiltak for friluftsliv. Arbeidet vil skje i samarbeid med kommunene Kristiansand, Vennesla, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle. Det har vært møte med prosjektgruppa i Midt-Agder Friluftsråd og ordfører og administrasjonen i kommunen med informasjon om arbeidet. Friluftsrådet vil på kommunestyremøte 25. april kunne gi en ytterligere informasjon opp det planlagte arbeidet. Det vil i løpet av våren bli gjennomført arbeidsmøte (workshop) i kommunen for å få oversikt over eksisterende tilretteleggingstiltak for friluftsliv og nye muligheter for å tilrettelegge for ulike friluftslivsaktiviteter langs Otra.

Rådmannen vil samtidig opplyse at arbeidet med videreføring av strandstien vil påløpe parallelt med mulighetsstudiet. I tråd med økonomiplanen, vil det nå bli satt i gang planlegging av videreføring av tursti fra Nesane rundt Kuleberget, samt en vurdering av mulighetene for fremtidig tilrettelegging av aktiviteter og turvei rundt Venneslafjorden. I forbindelse med dette arbeidet er det også naturlig å få avklart ulike forhold rundt Drivenesøya og eventuelle muligheter for å gi allmenheten tilgang til denne.

## Rådmannens forslag til vedtak:

> Kommunestyret gir sin tilslutning til arbeidet med mulighetsstudie for Otra Elvepark samt videre arbeid med turvei rundt Venneslafjorden slik det er beskrevet i saksframstillingen.

**Vedlegg:**
Brev fra Midt-Agder Friluftsråd

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00145-3
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Orientering fra revisor 07.05.2019

## Forslag fra sekretariatet:
Saken tas til orientering.

## Saksopplysninger:
Kontrollutvalget har et påseansvar for å se til at det blir gjennomført revisjon i kommunen. For å holde seg orientert om det pågående revisjonsarbeidet i kommunen, orienterer revisor kontrollutvalget gjennom året.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00146-3
Saksbehandler Sander Haga Ask

| Saksgang | Møtedato |
|---|---|
| Vennesla kontrollutvalg | 07.05.2019 |

# Eventuelt 07.05.2019

## Forslag fra sekretariatet:
Saken tas til orientering.

## Saksopplysninger:
1. Referatsaker/saker behandlet i kommunestyret
2. Neste møte
3. Eventuelt